

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA RENOVADA
DEPARTAMENTO DE FILOSOFÍA**

CURSO ACADÉMICO 2022-2023
(2º, 4º ESO e 2º BACHARELATO)

IES A XUNQUEIRA 1 (PONTEVEDRA)

Compoñentes do Departamento:
Sonia Soto Boullosa
César Vallejo Palacios (Xefe de departamento)

ÍNDICE

1.- Introducción e contextualización.....	páx. 3
2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.....	páx. 4
2º Bacharelato (Historia da filosofía)	
2º Bacharelato (Psicoloxía)	
4º ESO (Filosofía)	
2º ESO (Valores éticos)	
4º ESO (Valores éticos)	
3. - Concreción, para cada estándar de aprendizaxe, de temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación	
3.a) – Aprendizaxes correspondentes ao curso.....	páx. 58
2º Bacharelato (Historia da filosofía)	
2º Bacharelato (Psicoloxía)	
4º ESO (Filosofía)	
2º ESO (Valores éticos)	
4º ESO (Valores éticos)	
4.- Aprendizaxes imprescindibles para a adquisición das competencias clave no ensino non presencial	páx. 97
5.- Metodoloxía	páx. 98
6.- Materiais e recursos didácticos	páx. 99
7.- Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.....	páx. 99
8.- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.....	páx. 103
9.- Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	páx. 104
10.- Organización dos procedementos que lle permiten ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso de bacharelato.....	páx. 104
11.- Deseño da avaliación inicial e medidas a adoptar como consecuencia dos seus resultados	páx. 105
12.- Medidas de atención á diversidade	páx. 105
13.- Concreción dos elementos transversais a traballar	páx. 106
14.- Actividades complementarias e extraescolares	páx. 106
15.- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da propia programación didáctica.....	páx. 107
16.- Anexo Perfil competencial.....	páx. 107
17.- Mecanismos de avaliación para a recuperación.....	páx. 109

1.- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O presente curso académico 2022-2023 iníciase nos cursos impares a implantación da nova lei educativa LOMLOE, así como a utilización da aplicación PROENS para eses cursos impares polo que nesta programación se recollen únicamente os cursos pares da ESO e Bacharelato, que aínda se rexen pola lei educativa anterior.

O IES A Xunqueira I está ubicado na rúa Alexandre Bóveda s/n, de Pontevedra. Trátase, pois, dun Centro urbano pero ten moito alumnado procedente do rural, especialmente en Educación Secundaria, mentres que o alumnado de Bacharelato procede do propio Centro, doutros Centros da cidade e mesmo doutros concellos, nomeadamente nos Bacharelatos da modalidade de Artes.

O Departamento de Filosofía neste curso académico está composto polos profesores César Vallejo Palacios (Xefe de Departamento) e Sonia Soto Boullosa.

As materias a impartir por este Departamento son Historia da Filosofía (2º Bach., 2 grupos, um deles de Ciencias Sociais e outro no que se mesturan o alumnado de Humanidades e o de Artes, como optativa), Psicoloxía (2º Bach., 1 grupo con alumnado procedente das modalidades Científica e Humanidades e Ciencias Sociais), Filosofía (1º Bach., 5 grupos), Filosofía (4º ESO, 1 grupo), Valores éticos (2º e 4º ESO). Neste curso continúa a sección bilingüe en inglés na materia de Valores éticos en 4º ESO.

O reparto por materias e grupos no Departamento é o seguinte:

	SONIA SOTO	CÉSAR VALLEJO
Historia da filosofía 2º Bach.	2º Bach. (2 grupos)	
Filosofía 1º Bach.	1º Bach. (2 grupos)	1º Bach. (3 grupos)
Filosofía 4º ESO	4º ESO (1 grupo)	
Valores éticos 4º ESO	4º ESO (1 grupo bilingüe)	4º ESO (3 grupos)
Valores éticos 2º ESO		2º ESO (3 grupos)
Psicoloxía 2ºBach.		2º Bach. (1 grupo)

2.- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

2º Bacharelato – Historia da filosofía

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
Bloque 1. Contidos transversais					
b d e h	B1.1. Comentario de texto. B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.	CAA CCL	HF-R2BAC-CAA HF-R2BAC-CCL
			HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.	CAA CCL	HF-R2BAC-CAA HF-R2BAC-CCL
a b c d e	B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	B1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes.	HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.	CCL CSIEE	HF-R2BAC-CCL HF-R2BAC-CSIEE
			HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b d e g m	B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía.	B1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.	HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.	CAA	HF-R2BAC-CAA
			HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaos con rigor.	CAA CCL	HF-R2BAC-CAA HF-R2BAC-CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e reconece as fontes fiables.	CD	HF-R2BAC-CD
			HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.	CSIEE	HF-R2BAC-CSIEE
d g m	B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da filosofía.	B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófica.	HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.	CD	HF-R2BAC-CD
			HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.	CD	HF-R2BAC-CD
			HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	CD	HF-R2BAC-CD
Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga					
b c d e h	B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. B2.2. Dialéctica socrática. B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto.	B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso.	HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da	CAA	HF-R2BAC-CAA

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.		
			HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b d e h	B2.5. A física de Demócrito. B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto.	B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e cos cambios socioculturais da Grecia antiga.	HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles.	CAA	HF-R2BAC-CAA
			HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.	CMCCT	HF-R2BAC-CMCCT
d e h l	B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. B2.9. Científicos helenísticos. B2.10. A Biblioteca de Alexandría.	B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, valorar o seu papel no contexto socio-histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da Biblioteca de	HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina.	CMCCT	HF-R2BAC-CMCCT

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
		Alexandría.			
Bloque 3. A filosofía medieval					
b c d e h	B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade.	B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do coñecemento interior ou a historia.	HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.	CCEC	HF-R2BAC-CCEC
d e h	B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto.	B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media.	HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.	CAA	HF-R2BAC-CAA
			HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.	CSC	HF-R2BAC-CSC
d e h	B3.4. Crise da Escolástica no século XIV: nominalismo de Guillerme de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia.	B3.3. Coñecer algunha das teorías centrais do pensamento de Guillerme de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre razón e fe, a independencia da filosofía e o novo pulo para a ciencia.	HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.	CCEC	HF-R2BAC-CCEC
Bloque 4. A filosofía na Modernidade e na Ilustración					
b c d	B4.1. A filosofía no Renacemento. Humanismo: novo concepto sobre a	B4.1. Comprender a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e	HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe	CMCCT	HF-R2BAC-CMCCT

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
e h l	natureza humana. B4.2. F. Bacon. Os prexuízos da investigación do coñecemento. B4.3. Implicacións da revolución científica. B4.4. Realismo político de Maquiavelo.	que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enxalza a "dignitas hominis", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo.	as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana. HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	CSC	HF-R2BAC-CSC
	b c d e h	B4.5. Descartes: O método, o " <i>cogito</i> " (coñecemento e realidade) e o dualismo antropolóxico. B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto.	B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna.	HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor.	CCL
HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.				CCL	HF-R2BAC-CCL
HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.				CCEC	HF-R2BAC-CCEC
HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.				CSC	HF-R2BAC-CSC
b c d e h l	B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto B4.8. Locke: liberalismo político.	B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, immanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en	CMCCT	HF-R2BAC-CMCCT

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.		
			HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaaas coas solucións aportadas por Hume.	CSC	HF-R2BAC-CSC
			HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b c d e h	B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana.	HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b c d e h	B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. B4.11. Lei Moral e paz perpetua. B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nómeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízaos con rigor.	CAA	HF-R2BAC-CAA
			HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por	CSC	HF-R2BAC-CSC

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións		
Bloque 5. A filosofía contemporánea					
b c d e h	<p>B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo.</p> <p>B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto.</p>	B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor.	CSC	HF-R2BAC-CSC
			HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.	CSC	HF-R2BAC-CSC
			HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b c d e h	<p>B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora.</p> <p>B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto.</p> <p>B5.5. A vontade en Schopenhauer.</p>	B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícalos con rigor.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.	CCL	HF-R2BAC-CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.	CCEC	HF-R2BAC-CCEC
			HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b c d e h	B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto.	B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España.	HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.	CCL	HF-R2BAC-CCL
			HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia.	CSC	HF-R2BAC-CSC
b c d e h	B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso. B5.8. Racionalidade dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa. B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea.	B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando	HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.	CSC	HF-R2BAC-CSC
			HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas,	CCL	HF-R2BAC-CCL

Historia da Filosofía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vixencia actual.	as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX.	distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.		
			HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.	CAA	HF-R2BAC-CAA
			HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza.	CSC	HF-R2BAC-CSC
			HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.	CSC	HF-R2BAC-CSC
			HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.	CAA CCL	HF-R2BAC-CAA HF-R2BAC-CCL

RÚBRICAS:

RÚBRICA DE COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (HF-R2BAC-CCL)

(23 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Comprende e analiza textos filosóficos	Ten dificultades para comprender as ideas dos textos e ten escasa capacidade analítica	Comprende o esencial do texto e realiza unha análise elemental das súas ideas	Comprende considerablemente o contido do texto e demostra capacidade analítica	Amosa comprensión total do texto e é quen de analízalo en profundidade.
Entende e explica teorías filosóficas	Amosa dificultades para entender e explicar as teorías filosóficas	Entende parcialmente e explica con certa claridade as teorías filosóficas estudadas	Entende as teorías filosóficas e logra explicalas con bastante precisión	Entende e explica con moita precisión e seguridade as teorías filosóficas

Coñece e utiliza conceptos filosóficos	Descoñece ou aplica inadecuadamente os conceptos filosóficos	Usa adecuadamente algúns conceptos filosóficos	Usa e define adecuadamente os conceptos filosóficos, incluso fóra do contexto habitual	Usa de xeito oportuno e define rigorosamente os conceptos filosóficos, tamen en relación con outros temas
Redacta comentarios de texto	Redacta comentarios con imprecisión, copiando un modelo. Erros ortográficos e semánticos	Elabora comentarios con algunha imprecisión ou carencia. Fai aportacións sinxelas. Ten algún erro ortográfico ou semántico	Redacta comentarios apropiados e fluídos, con seguridade e creatividade. Corrección ortográfica e semántica	Produce comentarios moi completos e detallados.
Contextualiza os textos	Contextualiza de maneira simple e superficial. Inclúe erros con relación ao autor, corrente ou época	Contextualiza basicamente os textos en relación ao autor, corrente ou época	Contextualiza con claridade e corrección en relación ao autor, corrente ou época	Contextualiza de maneira clara, abundante e correcta. Utiliza unha redacción elaborada e madura
Argumenta ideas	Argumenta de xeito incoherente ou desestruturado. Elabora argumentos simples. Non ten opinión propia	Amosa certa claridade e coherencia na argumentación. Nalgúns temas ten opinión propia	Elabora argumentacións claras e coherentes de certa complexidade. Ten opinión propia	Elabora argumentacións complexas, coherentes e claras. Ten opinión propia moi fundamentada

RÚBRICA DE COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (HF-R2BAC-CSC)

(17 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza e valora o diálogo	Ten escasa capacidade de diálogo	Utiliza o diálogo ás veces	Utiliza o diálogo e valora a diversidade de ideas	Utiliza e defende o diálogo e valora a diversidade de ideas
Participa no traballo en grupo	Amosa escasa colaboración e ten pouco sentido grupal	Participa no traballo en grupo de forma guiada e mimética pero cumpre as súas tarefas	Colabora notablemente e implícase no traballo en grupo de xeito responsable	Promove a colaboración e a implicación no traballo en grupo. Ten sentido da responsabilidade e o compromiso
Respecta e valora as aportacións dos filósofos e a súa contribución ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais	Ten unha escasa ou nula valoración e recoñecemento das aportacións dos filósofos	Recoñece as aportacións filosóficas e o seu peso na historia e nos cambios sociais	Valora e expresa recoñecemento polas aportacións filosóficas	Valora en gran medida e recoñece a importancia das aportacións filosóficas no desenvolvemento histórico e nos cambios sociais

RÚBRICA DE COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER (HF-R2BAC-CAA)

(10 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten motivación	Amosa escasa motivación e desinterese	Ten certa motivación por aprender	Ten bastante motivación	Ten moita motivación e interese. Aprecia aprender
Aprende autonomamente	Aprende memoristicamente e de maneira guiada	Utiliza algún recurso para aprender e organiza o que ten que aprender	Usa distintos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe	Manexa moitos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe. Aprende autonomamente.

Relaciona teorías filosóficas	Non relaciona o que aprende con outras teorías	Relaciona de maneira básica unhas teorías con outras	Relaciona unhas teorías filosóficas con outras que xa coñece	Relaciona distintas teorías filosóficas e sabe aplicar os coñecementos en distintos ámbitos
Reflexiona sobre teorías filosóficas	Repite mimeticamente as teorías sen pensar no seu contido	Manifesta curiosidade e reflexiona sobre o aprendido	Reflexiona criticamente e pode transferir o aprendido a outros contextos	Reflexiona criticamente, valora e asimila o aprendido, sendo quen de aplicalo noutros contextos
Procesa e asimila novos coñecementos	Ten poucas estratexias de aprendizaxe ou non as usa adecuadamente	Utiliza de maneira sinxela certas estratexias de aprendizaxe que lle permiten assimilar os novos coñecementos	Usa distintas estratexias de aprendizaxe en función de cada situación	Emprega estratexias de aprendizaxe variadas, flexibles e creativas e desenvolve novas ideas

RÚBRICA DE COMPETENCIA DIXITAL (HF-R2BAC-CD)

(4 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza recursos tecnolóxicos	Utiliza escasamente as ferramentas informáticas	Utiliza algúns recursos informáticos	Utiliza adecuadamente os recursos informáticos	Utiliza moitos recursos informáticos con precisión e oportunamente
Busca información en internet	Necesita axuda e orientación á hora de buscar información en internet. Obtén información parcial ou irrelevante	Busca autonomamente información en internet pero con pouca orixinalidade	Busca autonomamente información en internet con criterio propio	Busca información con criterio propio, crítico e creativo
Selecciona criticamente a información en internet	Non hai análise crítica da información	Realiza certa análise crítica da información	Selecciona a información criticamente	Selecciona crítica e sistematicamente a información en internet e recoñece as fontes fiables

RÚBRICA DE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIA BÁSICA EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (HF-R2BAC-CMCCT)

(4 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Usa datos, probas e argumentos	Raramente usa datos, probas ou argumentos	Usa datos e pode seguir os pasos das probas. Relaciona ideas simples	Usa datos, explica os pasos das probas. Argumenta correctamente	Amosa rigor e claridade no uso de datos, probas e argumenta correctamente
Valora o coñecemento científico	Ten unha escasa valoración do coñecemento científico	Valora en certa medida o coñecemento científico	Valora o coñecemento científico e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento	Reflexiona sobre o valor do coñecemento científico, as súas consecuencias e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento

RÚBRICA DE COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS (HF-R2BAC-CCEEC)

(4 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten interese polas ideas	Amosa un interese	Manifesta algún	Ten interese, explica e	Ten interese, respecta,

e teorías e a súa influencia	escaso ou nulo polas ideas e teorías	interese pola comprensión e explicación das ideas	recoñece o valor das ideas e teorías	aprecia e recoñece o valor das ideas e teorías
Ten conciencia crítica sobre os problemas filosóficos	Ten unha escasa conciencia crítica sobre os problemas filosóficos de cada época	Ten unha certa conciencia e respecto polos problemas filosóficos	Ten conciencia crítica sobre os problemas filosóficos de cada época	Ten conciencia crítica sobre os problemas filosóficos de cada época e a súa influencia

RÚBRICA DE COMPETENCIA SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (HF-R2BAC-CSIEE)
(2 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten resolución ante os problemas	Mostra pouca resolución ante os problemas	Enfoca e resolve os problemas plantexados de maneira pouco creativa	Demostra capacidade de análise e planificación na resolución de problemas	Atopa con facilidade a resolución dos problemas de xeito orixinal
Ten iniciativa e proactividade	Ten escasa ou nula iniciativa e proactividade	Amosa certa iniciativa e proactividade	Ten bastante iniciativa e proactividade	Mostra moita iniciativa, proactividade e creatividade

2º Bacharelato -Psicología

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
Bloque 1. A psicología como ciencia					
b e h l	B1.1. A psicología desde as súas orixes en Grecia ata o século XIX. B1.2. Constitución da psicología como saber autónomo: Wundt, Watson, James e Freud. B1.3. Diversidade de acepcións do termo psicología ao longo da súa evolución. B1.4. Obxecto propio da psicología. A psicología e outros saberes.	B1.1. Entender e apreciar a especificidade e a importancia do coñecemento psicolóxico, como ciencia que trata da conduta e os procesos mentais do individuo, valorando que se trata dun saber e unha actitude que estimula a crítica, a autonomía, a investigación e a innovación.	PSB1.1.1. Explica e constrúe un marco de referencia global da psicología, desde as súas orixes en Grecia (nas filosofías de Platón e Aristóteles), ata o seu recoñecemento como saber independente da man de Wundt, Watson, James e Freud, definindo as acepcións do termo psicología ao longo da súa evolución, desde o etimolóxico, como "ciencia da alma", aos achegados polas correntes actuais: condutismo, cognitivismo, psicanálise, humanismo ou Gestalt.	CAA	PS-R2BAC-CAA
			PSB1.1.2. Recoñece e valora as cuestións e os problemas que investiga a psicología desde os seus inicios, distinguindo a súa perspectiva das proporcionadas por outros saberes.	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
d e	B1.5. Obxectivos que caracterizan a	B1.2. Identificar a dimensión teórica e práctica da psicología, os seus obxectivos,	PSB1.2.1. Explica e estima a importancia dos obxectivos que caracterizan a psicología:	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
l	<p>psicología.</p> <p>B1.6. Facetas teórica e práctica da psicología, e ámbitos de aplicación.</p> <p>B1.7. Metodoloxías da investigación psicolóxica: métodos e obxectivos.</p>	<p>as súas características e as súas ramas e técnicas de investigación, relacionándoas, como ciencia multidisciplinar, con outras ciencias cuxo fin é a comprensión dos fenómenos humanos, como a filosofía, a biología, a antropología, a economía, etc.</p>	<p>describir, explicar, predicir e modificar.</p>	CSC	PS-R2BAC-CSC
			<p>PSB1.2.2. Distingue e relaciona as facetas teórica e práctica da psicología, e identifica as ramas en que se desenvolven (clínica e da saúde, da arte, das actividades físico-deportivas, da educación, forense, da intervención social, ambiental, etc.), investigando e valorando a súa aplicación nos ámbitos de atención na comunidade, como na familia e na infancia, na terceira idade, en minusvalías, muller, xuventude, minorías sociais e inmigrantes, cooperación para o desenvolvemento, etc.</p>		
			<p>PSB1.2.3. Describe e aprecia a utilidade das técnicas e das metodoloxías de investigación psicolóxica, explicando as características de cada unha, como son os métodos comprensivos (introspección, fenomenoloxía, hermenéutica, test, entrevista persoal, dinámica de grupos, etc.) e os seus obxectivos (observación, descrición, experimentación, explicación, estudos de casos, etc.).</p>		
a d e g h	<p>B1.8. Achegas máis importantes da psicología na comprensión dos fenómenos humanos. Problemas tratados e conclusións ofrecidas.</p> <p>B1.9. Teorías psicolóxicas: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobiología.</p> <p>B1.10. Textos de autores como W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.</p>	<p>B1.3. Recoñecer e expresar as achegas máis importantes da psicología, desde os seus inicios ata a actualidade, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas polas correntes psicolóxicas contemporáneas, e realizando unha análise crítica de textos significativos e breves de contido psicolóxico, identificando as problemáticas formuladas e relacionándoas co estudado na unidade.</p>	<p>PSB1.3.1. Explica e recoñece a importancia das achegas que a psicolóxica realizou na comprensión dos fenómenos humanos, identificando os problemas específicos dos que se ocupa e as conclusións achegadas.</p>	CCEC	PS-R2BAC-CCEC
			<p>PSB1.3.2. Utiliza a súa capacidade de aprender a aprender, realizando os seus propios mapas conceptuais, utilizando medios informáticos, acerca das seguintes teorías: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobiología.</p>	CAA	PS-R2BAC-CAA
			<p>PSB1.3.3. Analiza e valora criticamente textos sobre os problemas, as funcións e as aplicacións da Psicología de autores como W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.</p>	CCL	PS-R2BAC-CCL
			<p>PSB1.3.4. Utiliza a súa iniciativa para expor as súas</p>	CD CSIEE	PS-R2BAC-CD PS-R2BAC-

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			conclusiones argumentadamente, mediante presentacións gráficas, en medios audiovisuais.		CSIEE
Bloque 2. Fundamentos biolóxicos da conduta					
e g h	B2.1. Anatomía do encéfalo humano. Comparativa co doutros animais. B2.2. Filoxénese da evolución do cerebro humano e relación coa conduta.	B2.1. Explicar a evolución do cerebro humano desde un enfoque antropolóxico, distinguindo as súas características específicas das doutros animais, co fin de apreciar a importancia do desenvolvemento neurolóxico e as consecuencias que delas se derivan.	PSB2.1.1. Identifica, contrasta e valora a nivel anatómico diferentes tipos de encéfalos animais en comparación co humano, valéndose de medios documentais.	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
			PSB2.1.2. Investiga a través de internet a filoxénese humana e a evolución do cerebro, explicando e apreciando a relación directa que mantén co desenvolvemento da conduta humana.	CD	PS-R2BAC-CD
d e g i	B2.3. Morfoloxía da neurona. Sinapse, impulso nervioso e neurotransmisores. B2.4. Áreas do cerebro e as funcións que executan.	B2.2. Analizar e apreciar a importancia da organización do sistema nervioso central, fundamentalmente do encéfalo humano, distinguindo as localizacións e as funcións que determinan a conduta dos individuos	PSB2.2.1. Realiza unha presentación, con medios informáticos, en colaboración grupal, sobre a morfoloxía neuronal e a sinapse, describindo o proceso de transmisión sináptica e os factores que a determinan, o impulso nervioso e os neurotransmisores.	CD	PS-R2BAC-CD
			PSB2.2.2. Investiga e explica a organización das áreas cerebrais e as súas funcións, e localiza nun debuxo as devanditas áreas.	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
e h i l	B2.5. Técnicas de investigación da actividade cerebral: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos. B2.6. Impulso que deron as técnicas de investigación do cerebro para o estudo do comportamento e a solución dalgunhas patoloxías.	B2.3. Entender e valorar as técnicas actuais de investigación do cerebro e o seu impacto no avance científico acerca da explicación da conduta e na superación dalgunhas trastornos e dalgunhas doenzas mentais.	PSB2.3.1. Describe e compara as técnicas científicas de investigación do cerebro: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos.	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
			PSB2.3.2. Analiza e aprecia o impulso que estas técnicas de investigación cerebral lle deron ao coñecemento do comportamento humano e á solución dalgunhas patoloxías.	CSC	PS-R2BAC-CSC
a c e g i	B2.7. Bases xenéticas da diferenza entre a conduta feminina e a masculina. B2.8. Doenzas causadas por alteracións xenéticas. Anomalía na conduta. Síndromes.	B2.4. Comprender e recoñecer algunhas das bases xenéticas que determinan a conduta humana, apreciando a relación de causa e efecto que pode existir entre ambas as dúas e destacando a orixe dalgunhas doenzas producidas por alteracións	PSB2.4.1. Explica a influencia dos compoñentes xenéticos que interveñen na conduta, e investiga e valora se estes teñen efectos distintivos entre a conduta feminina e a masculina.	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
			PSB2.4.2. Relaciona e aprecia a importancia das alteracións xenéticas coas doenzas que producen modificacións e	CCL	PS-R2BAC-CCL

Psicoloxía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
		xenéticas.	anomalías na conduta, utilizando o vocabulario técnico preciso: mutación, trisomía, monosomía, deleción, etc.		
			PSB2.4.3. Localiza e selecciona información en internet acerca de distintos tipos de doenzas causadas por alteracións xenéticas, tales como a síndrome de Down, a síndrome de Turner, a síndrome do miaño de gato ou a síndrome de Klinefelter, entre outras.	CD CMCCT	PS-R2BAC-CD PS-R2BAC- CMCCT
b c d h	B2.9. Sistema endócrino. Glándulas e hormonas, e influencia na conduta. Influencia na diferenza entre a conduta feminina e a masculina.	B2.5. Investigar e resumir a influencia do sistema endócrino sobre o cerebro e os comportamentos derivados diso, co fin de valorar a importancia da relación entre ambos.	PSB2. 5.1. Realiza, en colaboración grupal, un mapa conceptual do sistema endócrino, apreciando a súa influencia na conduta humana e os seus trastornos, por exemplo: hipófise e depresión, tiroide e ansiedade, paratiroide e astenia, suprarrenais e delirios, páncreas e depresión, sexuais e climaterio, etc.	CMCCT CSIEE	PS-R2BAC- CMCCT PS-R2BAC- CSIEE
			PSB2.5.2. Investiga as diferenzas endocrinolóxicas entre homes e mulleres, e os seus efectos na conduta, valorando o coñecemento destas diferenzas como un instrumento que permite un entendemento e unha comprensión mellores entre as persoas de diferente sexo.	CSC	PS-R2BAC-CSC
Bloque 3. Os procesos cognitivos básicos: percepción, atención e memoria					
b d e g h l m	B3.1. Percepción: elementos e fases do proceso. B3.2. Teorías sobre a percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía. B3.3. Leis da percepción da Gestalt. B3.4. Ilusións ópticas e trastornos perceptivos. B3.5. Algúns fenómenos perceptivos: constancia perceptiva, percepción subliminar e extrasensorial, membro fantasma e percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle), etc.	B3.1. Comprender a percepción humana como un proceso construtivo eminentemente subxectivo e limitado, no cal ten a súa orixe o coñecemento sobre a realidade, valorando o ser humano como un procesador de información.	PSB3.1.1. Distingue e relaciona os elementos que interveñen no fenómeno da percepción (estímulo, sentido, sensación e limiares de percepción), recoñecéndoo dentro das fases do proceso perceptivo (excitación, transdución, transmisión e recepción).	CMCCT	PS-R2BAC- CMCCT
			PSB3.1.2. Compara e valora as achegas das principais teorías acerca da percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía.	CAA CCEC	PS-R2BAC-CAA
			PSB3.1.3. Elabora unha presentación con medios audiovisuais e en colaboración grupal, desenvolvendo a súa iniciativa persoal e as leis gestálticas da percepción, valorando a súa achega conceptual e identificando	CSIEE	PS-R2BAC- CSIEE

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			exemplos concretos de como actúan (por exemplo, a través de obras pictóricas ou fotografías).		
			PSB3.1.4. Procura e selecciona información, utilizando páxinas web, acerca dalgúns tipos de ilusións ópticas, diferenciándoas dos trastornos perceptivos como as alucinacións e a agnosia.	CD	PS-R2BAC-CD
			PSB3.1.5. Comenta e aprecia algúns fenómenos perceptivos, como a constancia perceptiva, a percepción subliminar e extrasensorial, o membro fantasma e a percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle) entre outros, e expón as súas conclusións a través de soportes de presentación informáticos.	CD	PS-R2BAC-CD
b d e h	B3.6. Factores individuais e sociais que inflúen na percepción.	B3 2. Explicar e apreciar a relevancia das influencias individuais e sociais no fenómeno da percepción, valorando criticamente tanto os seus aspectos positivos como os negativos.	PSB3.2.1. Discirne e elabora conclusións, en colaboración grupal, sobre a influencia dos factores individuais (motivación, actitudes e intereses) e sociais (cultura e hábitat) no fenómeno da percepción, utilizando, por exemplo, os experimentos sobre prexuízos realizados por Allport e Kramer.	CSC	PS-R2BAC-CSC
b d e g m	B3.7. A memoria. Atención e concentración. B3.8. Tipos de atención. B3.9. Alteracións da atención. B3.10. Tipos de memoria. Relación entre eles e utilidade que teñen na aprendizaxe humana. B3.11. Esquecemento: causas. B3.12. A memoria e os efectos producidos nela por desuso, interferencia, falta de motivación, etc. B3.13. Distorsións e alteracións da memoria.	B3.3. Coñecer e analizar a estrutura, os tipos e o funcionamento da memoria humana, investigando as achegas dalgúns teorías actuais, co fin de entender a orixe e os factores que inflúen no desenvolvemento desta capacidade no ser humano, e utilizar as súas achegas na súa propia aprendizaxe.	PSB3.3.1. Relaciona os conceptos de atención e concentración como puntos de partida da memoria, distinguindo os tipos de atención e os tipos de alteración que poden sufrir.	CCL	PS-R2BAC-CCL
			PSB3.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para deseñar e elaborar, con medios informáticos, un cadro comparativo sobre diferentes tipos de memoria (sensorial, MCP e MLP), analizando a correspondencia entre elas e valorando a utilidade que teñen na aprendizaxe humana.	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE
			PSB3.3.3. Procura e selecciona información en páxinas web e libros especializados, acerca das principais causas do esquecemento, tales como as fisiolóxicas, as producidas por lesións, por represión, por falta de procesamento, por contexto inadecuado, etc., e elabora conclusións.	CAA CD	PS-R2BAC-CAA PS-R2BAC-CD

Psicoloxía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			PSB3.3.4. Analiza e valora a importancia dalgúns dos efectos producidos na memoria por desuso, interferencia, falta de motivación, etc., e expón as súas consecuencias de xeito argumentado.	CCL	PS-R2BAC-CCL
			PSB3.3.5. Exemplifica, a través de medios audiovisuais, algunhas distorsións ou alteracións da memoria, como a amnesia, a hipermnesia, a paramnesia e os falsos recordos, desenvolvendo a súa capacidade emprendedora.	CD	PS-R2BAC-CD
Bloque 4. Procesos cognitivos superiores: aprendizaxe, intelixencia e pensamento					
b d e g h m	B4.1. Teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico; aprendizaxe por ensaio-erro; condicionamento instrumental; teoría cognitiva; aprendizaxe social. B4.2. Técnicas de condicionamento na publicidade. B4.3. Factores que inflúen na aprendizaxe: coñecementos previos adquiridos, capacidades, personalidade, estilos cognitivos, motivación, actitudes e valores.	B4.1. Explicar as principais teorías sobre a aprendizaxe, identificando os factores que cada unha delas considera determinantes neste proceso, co obxecto de iniciarse na comprensión deste fenómeno e das súas aplicacións no campo social, e utilizar os seus coñecementos para mellorar a súa propia aprendizaxe.	PSB4.1.1. Utiliza a súa iniciativa persoal para confeccionar, utilizando medios informáticos, un cadro comparativo das teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico (Pavlov e Watson); aprendizaxe por ensaio-erro (Thorndike); condicionamento instrumental (Skinner); teoría cognitiva (Piaget); Gestalt (Khöler); aprendizaxe social ou vicaria (Bandura), etc.	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE
			PSB4.1.2. Analiza e aprecia os resultados da aplicación das técnicas de condicionamento na publicidade, mediante a localización destas últimas en exemplos de casos concretos, utilizados nos medios de comunicación audiovisual.	CCEC CD	PS-R2BAC-CCEC PS-R2BAC-CD
			PSB4.1.3. Describe e valora a importancia dos factores que inflúen na aprendizaxe, como por exemplo os coñecementos previos adquiridos, as capacidades, a personalidade, os estilos cognitivos, a motivación, as actitudes e os valores.	CCL	PS-R2BAC-CCL
b d e g m	B4.4. Teorías actuais sobre a intelixencia: teoría factorial de Spearman, multifactorial de Thurstone, e teorías de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc. B4.5. Fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget. B4.6. O CI e os	B4.2. Comprender os procesos cognitivos superiores do ser humano, como a intelixencia e o pensamento, mediante o coñecemento dalgunhas teorías explicativas da súa natureza e o seu desenvolvemento, distinguindo os factores que inflúen nel e investigando a eficacia das técnicas de medición utilizadas e o	PSB4.2.1. Elabora mapas conceptuais dalgunhas das actuais teorías sobre a intelixencia, valorando as achegas que no seu estudo tivo cada unha delas, como por exemplo a teoría factorial de Spearman, a multifactorial de Thurstone e as de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc.	CAA	PS-R2BAC-CAA
			PSB4.2.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para elaborar	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE

Psicoloxía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	problemas da medición da intelixencia. B4.7. Procesos cognitivos superiores: pensamento, razoamento e creatividade.	concepto de CI, co fin de entender esta capacidade humana.	un esquema explicativo sobre as fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget, valorando a importancia das influencias xenéticas e do medio neste proceso.		
			PSB4.2.3. Investiga, en páxinas de internet, o que é o CI e a escala de Stanford-Binet, que clasifica estes valores desde a deficiencia profunda ata a superdotación, apreciando a obxectividade real dos seus resultados e examinando criticamente algunhas técnicas de medición da intelixencia.	CD	PS-R2BAC-CD
			PSB4.2.4. Analiza o que é o pensamento, apreciando a validez tanto do razoamento como da creatividade na resolución de problemas e na toma de decisións.	CCEC	PS-R2BAC-CCEC
b h	B4.8. A intelixencia emocional e as súas competencias.	B4.3. Recoñecer e valorar a importancia da intelixencia emocional no desenvolvemento psíquico da persoa.	PSB4 3.1. Valora a importancia das teorías de Gardner e Goleman, realizando un esquema das competencias da intelixencia emocional e a súa importancia no éxito persoal e profesional.	CAA	PS-R2BAC-CAA
a b h m	B4.9. Posibilidades, alcance, límites e perigos da intelixencia artificial.	B4.4. Reflexionar sobre as posibilidades da intelixencia artificial e xulgar criticamente os seus alcances e os seus límites, co fin de evitar a equivocada humanización das máquinas pensantes e a deshumanización das persoas.	PSB4.4.1. Avalía, en traballo grupal, as vertentes positivas e negativas das aplicacións da intelixencia artificial, así como os perigos que pode representar pola súa capacidade para o control do ser humano, invadindo a súa intimidade e a súa liberdade.	CMCCT CSIEE	PS-R2BAC- CSIEE PS- R2BAC-CMCCT
Bloque 5. A construción do ser humano. Motivación, personalidade e afectividade.					
b d e g m	B5.1. Teorías sobre a motivación: momeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas. B5.2. Causas da frustración. Clasificación dos conflitos de Lewin. B5.3. Alternativas á frustración: agresión, logro indirecto, evasión, depresión ou aceptación. B5.4. Motivación e consecución de logros	B5.1. Explicar e valorar a importancia da motivación, a súa clasificación e a súa relación con outros procesos cognitivos, desenvolvendo os supostos teóricos que a explican e analizando as deficiencias e os conflitos que no seu desenvolvemento conducen á frustración.	PSB5.1.1. Utiliza e selecciona información acerca das teorías da motivación (homeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas), utilizando mapas conceptuais, e elabora conclusións.	CAA	PS-R2BAC-CAA
			PSB5.1.2. Recorre á súa iniciativa para realizar unha presentación, con medios informáticos, acerca das causas da frustración, partindo da clasificación dos conflitos de Lewin e valorando as respostas alternativas a esta, como a agresión, o logro indirecto, a	CSIEE	PS-R2BAC- CSIEE

Psicoloxía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	no ámbito laboral e no educativo.		evasión, a depresión ou a súa aceptación (tolerancia á frustración).		
			PSB5.1.3. Argumenta, en colaboración grupal, sobre a importancia da motivación no ámbito laboral e educativo, analizando a relación entre motivación e consecución de logros.	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE
b d e g h m	B5.5. Teorías da personalidade B5.6. Fases do desenvolvemento da personalidade B5.7. Métodos de avaliación da personalidade e as súas limitacións. B5.8. Relación entre a conciencia e os procesos inconscientes. B5.9. Drogas; alteracións de conciencia e de personalidade. B5.10. Identidade e autoestima.	B5.2. Comprender o que é a personalidade, analizando as influencias xenéticas, ambientais e culturais sobre as que se edifica, as teorías que a estudan e os factores motivacionais, afectivos e cognitivos necesarios para a súa axeitada evolución, en cada fase do seu desenvolvemento.	PSB5.2.1. Describe, establecendo semellanzas e diferenzas, as teorías da personalidade, como as provenientes da psicanálise, o humanismo, as tipoloxías, o cognitivismo e o condutismo, valorando as achegas que cada unha delas realizou no coñecemento da natureza humana.	CAA	PS-R2BAC-CAA
			PSB5.2.2. Recorre á súa iniciativa persoal para realizar unha presentación, a través de medios audiovisuais, sobre as fases do desenvolvemento da personalidade, por exemplo segundo a teoría psicanalista, e elaborar conclusións sobre os cambios que se producen en cada unha delas.	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE
			PSB5.2.3. Analiza, valorando criticamente, as limitacións dalgúns métodos e estratexias para a avaliación da personalidade, como son as probas proxectivas (test de Rorschach, TAT, test da frustración de Rosenzweig, etc.), as probas non proxectivas (16 FP, NEO-PI-R e MMPI) e as técnicas fisiolóxicas (tomografías, etc.).	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
			PSB5.2.4. Diserta sobre a complexa relación entre a función da conciencia e os procesos inconscientes, analizando algúns fenómenos inconscientes, como os soños ou a hipnose.	CCL	PS-R2BAC-CCL
			PSB5.2.5. Investiga, en traballo grupal, sobre os estados alterados de conciencia provocados polas drogas, valorando criticamente a súa influencia nas alteracións da personalidade, e presenta as súas conclusións de maneira	CSC	PS-R2BAC-CSC

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			argumentada.		
			PSB5. 2.6. Indaga sobre a relación entre identidade e autoestima, valorando criticamente a importancia do concepto de si mesmo/a e as repercusións que iso ten no desenvolvemento persoal e vital.	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE
b c e g h m	B5.11. Perspectivas, modelos de estudo e métodos usados para tratar as psicopatoloxías. B5.12. Trastornos en relación ás necesidades biolóxicas e ás adiccións. B5.13. Trastornos en relación ás emocións. B5.14. Trastornos en relación a elementos corporais. B5.15. Trastornos en relación á personalidade. B5.16. Trastornos en relación ao desenvolvemento evolutivo.	B5.3. Entender e reflexionar sobre a complexidade que implica definir o que é un trastorno mental, describindo algúns dos factores xenéticos, ambientais e evolutivos implicados, co fin de comprender as perspectivas psicopatolóxicas e os seus métodos de estudo.	PSB5.3.1. Describe perspectivas e modelos de estudo da psicopatoloxía, e reflexiona sobre os métodos utilizados por cada unha delas.	CMCCT	PS-R2BAC-CMCCT
			PSB5.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para realizar un cadro esquemático, en colaboración grupal e utilizando medios informáticos, acerca das características relativas a algúns tipos de trastornos, por exemplo os asociados ás necesidades biolóxicas e ás adiccións (sexuais, alimentarias, drogodependencias, etc.), ás emocións (ansiedade e depresión), a elementos corporais (psicosomáticos, somatomorfos e disociativos), á personalidade (esquizoide, paranoide, limítrofe, dependente, narcisista, antisocial, etc.), ao desenvolvemento evolutivo (autismo, atraso mental, déficit de atención e hiperactividade, da aprendizaxe, asociados á vellez), etc.	CAA	PS-R2BAC-CAA
b d e g h	B5.17. Componentes hereditarios e aprendidos dos afectos. B5.18. Relación entre emoción e cognición. B5.19. Emocións primarias, secundarias e autoconscientes. B5.20. Teorías sobre a emoción, como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico. A psicoafectividade e o equilibrio da persoa. B5.21. Trastornos e problemas emocionais.	B5.4. Recoñecer e valorar os tipos de afectos, así como a orixe dalgúns trastornos emocionais, co obxecto de espertar o seu interese polo desenvolvemento persoal desta capacidade.	PSB5.4.1. Explica os tipos de afectos (sentimento, emoción e paixón), especificando os seus determinantes hereditarios e aprendidos, e analizando a relación entre emoción e cognición.	CCL	PS-R2BAC-CCL
			PSB5.4.2. Describe as emocións primarias (medo, noxo, alegría, tristura, ira, sorpresa, etc.) e secundarias (ansiedade, hostilidade, humor, felicidade, amor, etc.), distinguíndoas das emocións autoconscientes (culpa, vergoña, orgullo, etc.).	CCL	PS-R2BAC-CCL
			PSB5.4.3. Realiza un cadro comparativo sobre as teorías sobre a emoción, por exemplo como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico, valorando a	CSC	PS-R2BAC-CSC

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			importancia da psicoafectividade no equilibrio da persoa.		
			PSB5.4.4. Investiga, a través de internet, algúns trastornos emocionais (indiferenza emocional, dependencia afectiva, trastorno maníaco-depresivo, descontrol emotivo, etc.) e problemas emocionais (medo, fobias, ansiedade, estrés, depresión, etc.), exemplificando a través dalgún soporte audiovisual, e elabora as súas conclusións.	CD	PS-R2BAC-CD
b e m	B5.22. Importancia da afectividade e da sexualidade na maduración da persoa. Psicología da sexualidade. B5.23. Comunicación emocional: linguaxe verbal e non verbal.	B5.5. Coñecer a importancia que na maduración da persoa teñen as relacións afectivas e sexuais, analizando criticamente os seus aspectos fundamentais.	PSB5.5.1. Identifica e aprecia a importancia que, no desenvolvemento e na maduración da persoa, teñen a afectividade e a sexualidade, como dimensións esenciais do ser humano, e describe os aspectos fundamentais da psicología da sexualidade: fisioloxía da resposta sexual, conduta sexual, etc.	CSC	PS-R2BAC-CSC
			PSB5.5.2. Diserta sobre a importancia da linguaxe verbal e non verbal como medios de comunicación emocional na nosa vida cotiá, e expón de xeito claro e argumentado as súas conclusións.	CCL	PS-R2BAC-CCL
Bloque 6. Psicología social e das organizacións					
a b c g	B6.1. Impacto das diferenzas culturais no comportamento individual: a súa influencia nos esquemas cognitivos, na personalidade e na vida afectiva. B6.2. Proceso de socialización. Influencia no desenvolvemento persoal dos grupos, os papeis e os status sociais. B6.3. Orixe social das actitudes persoais. Influencia en condutas violentas en distintos ámbitos. B6.4. Roles sociais de xénero e as súas consecuencias no pensamento e na conduta do home e da	B6.1. Comprender e apreciar a dimensión social do ser humano, e entender o proceso de socialización como a interiorización das normas e valores sociais, apreciando a súa influencia na personalidade e na conduta das persoas.	PSB6.1.1. Analiza e valora as diferenzas culturais e o seu impacto no comportamento das persoas ao exercer a súa influencia nos esquemas cognitivos, a personalidade e a vida afectiva do ser humano.	CSC	PS-R2BAC-CSC
			PSB6.1.2. Realiza unha presentación, colaborando en grupo e utilizando medios informáticos, sobre o proceso de socialización humana e a influencia dos grupos, os papeis e os status sociais no desenvolvemento da persoa.	CD	PS-R2BAC-CD
			PSB6.1.3. Investiga acerca da orixe social das actitudes persoais, valorando a súa utilidade para a predición da conduta humana e a súa influencia en condutas de violencia escolar, laboral, doméstica e de xénero, entre	CSC	PS-R2BAC-CSC

Psicoloxía. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	muller		outras.		
a b c d e g h m	<p>B6.5. Procesos psicolóxicos de masas: impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubilidade e falta de capacidade crítica.</p> <p>B6.6. Estudo psicolóxico das masas de Gustav Le Bon. Contaxio de sentimentos e emocións, e perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa.</p> <p>B6.7. Psicoloxía de Erikson e a súa explicación das condutas radicais e irracionais nalgúns grupos.</p> <p>B6.8. Medidas para prever a conversión das persoas en masa.</p>	B6. 2. Coñecer e valorar os procesos psicolóxicos das masas, a súa natureza, as características e as pautas de comportamento, co fin de evitar as situacións de vulnerabilidade en que da persoa poida perder o control sobre os seus propios actos.	<p>PSB6.2.1. Procura e selecciona información en internet acerca das características da conduta do individuo inmerso na masa, tales como impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubilidade e falta de capacidade crítica, entre outras.</p> <p>PSB6.2.2. Utiliza e selecciona información acerca do estudo psicolóxico das masas, realizado por Gustav Le Bon, e elabora conclusións acerca do poder da persuasión, o contaxio de sentimentos e emocións que se produce nas masas e os seus efectos na perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa.</p> <p>PSB6.2.3. Indaga na psicoloxía de Erikson e destaca algunhas das causas psicolóxicas explicativas que sinala acerca dos actos terroristas ou do pensamento radical e irracional que se pon de manifesto en seguidores/as de equipos deportivos, artistas, grupos políticos, relixiosos, etc.</p> <p>PSB6.2.4. Elabora conclusións, en colaboración grupal, e formula pautas de conduta preventivas co fin de evitar que as persoas se convertan en parte da masa, perdendo o control da súa conduta, dos seus pensamentos e dos seus sentimentos.</p>	CD	PS-R2BAC-CD
				CSC	PS-R2BAC-CSC
				CSC	PS-R2BAC-CSC
				CSC	PS-R2BAC-CSC
b e h m	<p>B6.9. Aplicación da Psicoloxía no mundo laboral. Recursos humanos: selección de persoal, integración na empresa, e evolución persoal e profesional.</p> <p>B6.10. Aplicación da psicoloxía no mundo laboral. Factores psicolóxicos e desenvolvemento laboral: adaptación, innovación, traballo colaborador, xestión de coñecementos, creatividade, autoestima, proposición de retos,</p>	B6.3. Entender e describir a importancia da psicoloxía no campo laboral e o desenvolvemento das organizacións, reflexionando sobre a importancia do liderado como condición necesaria para a xestión das empresas, reflexionando sobre os erros psicolóxicos que se producen na súa xestión e procurando os recursos axeitados para afrontar os problemas.	<p>PSB6.3.1. Comenta e aprecia a importancia da aplicación da psicoloxía no mundo laboral, en temas tales como os aspectos psicolóxicos que inflúen na produtividade e no desenvolvemento empresarial, a importancia dos métodos e das técnicas psicolóxicas para a selección de persoal segundo os perfís laborais e a resolución de conflitos, etc.</p> <p>PSB6.3.2. Procura e selecciona información sobre recursos humanos: selección de persoal e desenvolvemento de programas profesionais favorecedores da integración do persoal</p>	CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE
				CSIEE	PS-R2BAC-CSIEE

Psicología. 2º de bacharelato					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	motivación, fomento da participación, autonomía e xeración de ambientes creativos. B6.11. Aplicación da psicología no mundo laboral. Riscos da saúde psicolóxica laboral.		traballador na empresa, e a súa evolución persoal e profesional.		
PSB6.3.3. Describe a importancia dos factores psicolóxicos que inflúen no desenvolvemento laboral, como a adaptación, a innovación, o traballo colaborador, a xestión de coñecementos, a creatividade e a autoestima, identificando factores fundamentais, como a proposición de retos, a motivación, o fomento da participación, a autonomía e a xeración de ambientes creativos, mediante exemplos de casos concretos e reflexionando criticamente sobre a súa aplicación en diversos ámbitos de traballo.			CCL	PS-R2BAC-CCL	
PSB6.3.4. Investiga, en páxinas de internet, acerca dos principais riscos da saúde laboral, como son o estrés, a ansiedade, o mobbing e a síndrome de Burnout.			CD	PS-R2BAC-CD	

RÚBRICAS:

RÚBRICA DE COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (PS-R2BAC-CCL)

(10 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Comprende e analiza textos sobre Psicología	Ten dificultades para comprender as ideas dos textos e ten escasa capacidade analítica	Comprende o esencial do texto e realiza unha análise elemental das súas ideas	Comprende considerablemente o contido do texto e demostra capacidade analítica	Amosa comprensión total do texto e é quen de analízalo en profundidade.
Entende e explica teorías psicolóxicas	Amosa dificultades para entender e explicar as teorías psicolóxicas	Entende parcialmente e explica con certa claridade as teorías psicolóxicas estudadas	Entende as teorías psicolóxicas e logra explicalas con bastante precisión	Entende e explica con moita precisión e seguridade as teorías psicolóxicas
Coñece conceptos psicolóxicos	Descoñece os conceptos psicolóxicos	Capta adecuadamente algúns conceptos psicolóxicos	Capta adecuadamente os conceptos psicolóxicos, incluso fóra do contexto habitual	Usa de xeito oportuno e define rigorosamente os conceptos psicolóxicos, tamen en relación con outros temas
Relaciona conceptos da Psicología	É incapaz de relacionar conceptos entre sí	Amosa certa capacidade en relacionar conceptos	Relaciona conceptos de xeito claro en argumentos sinxelos	Establece relación complexas entre conceptos, coherentes, e moi fundamentadas

RÚBRICA DE COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (PS-R2BAC-CSC)

(12 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza e valora o diálogo	Ten escasa capacidade de diálogo	Utiliza o diálogo ás veces	Utiliza o diálogo e valora a diversidade de ideas	Utiliza e defende o diálogo e valora a diversidade de ideas
Participa no traballo en grupo	Amosa escasa colaboración e ten pouco sentido grupal	Participa no traballo en grupo de forma guiada e mimética	Colabora activamente e implícase no traballo en grupo de xeito responsable	Promove a colaboración e a implicación no traballo en grupo. Ten sentido da responsabilidade e o compromiso
Respecta e valora as aportacións da Psicoloxía e a súa contribución á mellora da vida humana na sociedade	Ten unha escasa ou nula valoración e recoñecemento das aportacións dos psicólogos	Recoñece as aportacións psicolóxicas e o seu peso nos cambios sociais	Valora e expresa recoñecemento polas aportacións da Psicoloxía	Valora como decisivas as aportacións psicolóxicas no desenvolvemento dos cambios sociais

RÚBRICA DE COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER (PS-R2BAC-CAA)

(10 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Se automotiva	Amosa escasa motivación e desinterese	Ten certa motivación por aprender	Ten bastante motivación	Ten moita motivación e interese. Aprecia aprender
Aprende autonomamente	Aprende memoristicamente e de maneira guiada	Utiliza algún recurso para aprender	Usa distintos recursos e organiza, en parte, a súa aprendizaxe	Manexa moitos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe. Aprende autonomamente.
Resume e crea mapas conceptuais	Amosa total dificultade para sintetizar un texto	Resume de maneira básica un texto	Capta as ideas dun texto e pode crear un mapa conceptual a partir del	Resume e crea mapas conceptuais axeitadamente, e sabe aplicar eses coñecementos en distintos ámbitos
Amosa interese polas teorías psicolóxicas	Repite mimeticamente as teorías sen pensar no seu contido	Manifesta curiosidade e reflexiona sobre o aprendido	Reflexiona criticamente e pode transferir o aprendido a outros contextos	Reflexiona criticamente, valora e asimila o aprendido, sendo quen de aplicalo noutros contextos

RÚBRICA DE COMPETENCIA DIXITAL (PS-R2BAC-CD)

(14 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza recursos tecnolóxicos	Utiliza escasamente as ferramentas informáticas	Utiliza algúns recursos informáticos	Utiliza adecuadamente os recursos informáticos	Utiliza moitos recursos informáticos con precisión e oportunamente
Busca información en internet	Necesita axuda e orientación á hora de buscar información en internet. Obtén información parcial ou irrelevante	Busca autonomamente información en internet pero con pouca orixinalidade	Busca autonomamente información en internet con criterio propio	Busca información con criterio propio, crítico e creativo
Selecciona criticamente	Non hai análise crítica	Realiza certa análise	Selecciona a	Selecciona crítica e

a información en internet	da información	crítica da información	información criticamente	sistematicamente a información en internet e reconece as fontes fiables
---------------------------	----------------	------------------------	--------------------------	---

RÚBRICA DE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIA BÁSICA EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (PS-R2BAC-CMCCT)
(12 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Usa datos, probas e argumentos	Raramente usa datos, probas ou argumentos	Usa datos e pode seguir os pasos das probas. Relaciona ideas simples	Usa datos, explica os pasos das probas. Argumenta correctamente	Amosa rigor e claridade no uso de datos, probas e argumenta correctamente
Valora o coñecemento científico	Ten unha escasa valoración do coñecemento científico	Valora en certa medida o coñecemento científico	Valora o coñecemento científico e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento	Reflexiona sobre o valor do coñecemento científico, as súas consecuencias e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento

RÚBRICA DE COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓN CULTURAIS (PS-R2BAC-CCEC)
(3 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten interese polas ideas e teorías psicolóxicas e a súa influencia	Amosa un interese escaso ou nulo polas ideas e teorías psicolóxicas	Manifesta algún interese pola comprensión e influencia das ideas e teorías psicolóxicas	Ten interese, explica e reconece o valor das ideas e teorías psicolóxicas	Comprende dun xeito profundo e respecta, o valor das ideas e teorías psicolóxicas
Aprécia a diversidade cultural	Resúltalle indiferente a diversidade cultural	Ten unha certa conciencia e respecto á diversidade cultural	Ten conciencia plena do valor da diversidade cultural	Ten conciencia plena do valor da diversidade cultural e incorpora conductas que a favorecen

RÚBRICA DE COMPETENCIA SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (PS-R2BAC-CSIEE)
(13 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten resolución ante os problemas	Mostra pouca resolución ante os problemas	Enfoca e resolve os problemas plantexados de maneira pouco creativa	Demostra capacidade de análise e planificación na resolución de problemas	Atopa con facilidade a resolución dos problemas de xeito orixinal
Ten iniciativa e proactividade	Ten escasa ou nula iniciativa e proactividade	Amosa certa iniciativa e proactividade	Ten bastante iniciativa e proactividade	Mostra moita iniciativa, proactividade e creatividade

	Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	Bloque 1. A filosofía				
b e f h	<p>B1.1. Conceptos do bloque "A filosofía": filosofía, mito, logos, saber, opinión, abstracto, concreto, razón, sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia, prexuízo, etc.</p> <p>B1.2. Modos de pensar: coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir, crear.</p>	B1.1. Comprender o que é a reflexión filosófica, diferenciándoa doutros tipos de saberes que estudan aspectos concretos da realidade e do individuo.	FIB1.1.1. Define e utiliza conceptos como filosofía, mito, logos, saber, opinión, abstracto, concreto, razón, sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia ou prexuízo, e elabora un glosario con eles.	CAA	FI-R4ESO-CAA
			FIB1.1.2. Distingue entre, coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir e crear.	CCL	FI-R4ESO-CCL
b e h l	<p>B1.3. Explicación racional (logos) e mitolóxica (mito).</p> <p>B1.4. Comparativa de textos míticos e racionais ao respecto da cosmoxénese e a antropoxénese.</p>	B1.2. Coñecer a orixe da filosofía occidental (onde, cando e por que xorde), distinguíndoa dos saberes prerracionais, o mito e a maxia, en tanto que saber práctico, e comparándoa con algunhas características xerais das filosofías orientais.	FIB1.2.1. Explica as diferenzas entre a explicación racional e a mitolóxica, en comparación tamén con algunhas características xerais das filosofías orientais.	CCEC	FI-R4ESO-CDEC
			FIB1.2.2. Le textos interpretativos e descritivos da formación do Cosmos e o ser humano, pertencentes ao campo mitolóxico e ao campo racional, e extrae semellanzas e diferenzas nas formulacións.	CCL	FI-R4ESO-CCL
h l	B1.5. A pregunta polo arché nos presocráticos: solucións de Heráclito, Parménides e Demócrito.	B1.3. Identificar o primeiro interrogante filosófico da filosofía grega, a pregunta pola orixe, e coñecer as primeiras respostas dadas polos primeiros pensadores gregos.	FIB1.3.1. Describe as primeiras respostas presocráticas á pregunta polo arché, coñece os seus autores e reflexiona por escrito sobre as solucións de interpretación da realidade expostas por Heráclito, Parménides e Demócrito.	CCEC CCL	FI-R4BAC-CCEC
a h l	B1.6. O individuo e a polis en Sócrates e en Protágoras.	B1.4. Coñecer o xiro antropolóxico da filosofía no século V a.C., explicando algunhas das ideas centrais de Sócrates e de Protágoras, e reflexionando sobre a aplicación práctica da filosofía respecto ao individuo e a sociedade en que vive.	FIB1.4.1. Compara a interpretación do ser humano e a sociedade defendida por Sócrates coa exposta por Protágoras, e argumenta a súa propia postura.	CSC	FI-R4ESO-CSC
g h	B1.7. A necesidade de dar sentido como consubstancial ao ser humano.	B1.5. Reflexionar e argumentar, de xeito escrita e oral, sobre o interese, especificamente humano, por entenderse a	FIB1.5.1. Realiza pequenos ensaios, argumentando as súas opinións de xeito razoado, no que pretenda dar sentido a algún	CAA CCL	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCL

	Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
		si mesmo e o que o rodea.	conxunto de experiencias.		
h l	B1.8. Funcións da filosofía nas súas vertentes teórica e práctica.	B1.6. Recoñecer as funcións da filosofía en tanto que saber crítico que aspira a fundamentar, analizar e argumentar sobre os problemas últimos da realidade, desde unha vertente tanto teórica como práctica.	FIB1.6.1. Diserta sobre as posibilidades da filosofía segundo as súas funcionalidades.	CCL	FI-R4ESO-CCL
Bloque 2. Identidade persoal					
b d h	B2.1. Conceptos do bloque "Identidade persoal": personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, etc.	B2.1. Comprender a profundidade da pregunta "quen son?", coñecendo algunhas respostas dadas desde a psicoloxía e a filosofía, reflexionar e valorar a importancia de coñecerse a si mesmo/a, e expresalo por escrito.	FIB2.1.1. Define e utiliza conceptos como personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, e elabora un glosario con eses termos.	CCL	FI-R4ESO-CCL
h	B2.2. A personalidade.	B2.2. Definir o que é a personalidade, así como os principais conceptos relacionados con ela.	FIB2.2.1. Define e caracteriza o que é a personalidade.	CCL	FI-R4ESO-CCL
h	B2.3. Teorías sobre a personalidade	B2.3. Coñecer e explicar as teses centrais dalgúns teorías sobre a personalidade.	FIB2.3.1. Coñece as teses fundamentais sobre a personalidade e argumenta sobre iso.	CCL	FI-R4ESO-CCL
a b d g h	B2.4. Etapas do desenvolvemento da identidade persoal. Tipos de personalidade.	B2.4. Recoñecer as etapas do desenvolvemento da identidade persoal, reflexionando sobre os factores que determinan o éxito e o fracaso, e achega a propia opinión razoada sobre estes dous conceptos.	FIB2.4.1. Le textos literarios nos que se analiza a personalidade dos personaxes, identifica os trazos e os tipos de personalidade, e reflexiona por escrito sobre a temática.	CAA CCL	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCL
l	B2.5. O inconsciente na psicanálise.	B2.5. Analizar que se entende por inconsciente no marco do pensamento da psicanálise.	FIB2.5.1. Analiza que se entende por inconsciente.	CCEC	FI-R4BAC-CCEC
a b e h n	B2.6. O innato e o adquirido na formación da personalidade.	B2.6. Reflexionar por escrito e dialogar en grupo sobre a posible incidencia que a herdanza xenética e o adquirido teñen na formación da personalidade.	FIB2.6.1. Le e analiza textos filosóficos, literarios ou científicos cuxo punto de reflexión sexa a herdanza adquirida na formación da personalidade, incidindo no autoconhecimento.	CAA CCL CMCCT	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CMCCT
b e g	B2.7. A filosofía da mente e a neurociencia.	B2.7. Investigar en internet en que consiste a filosofía da mente e a neurociencia, e seleccionar a información máis significativa.	FIB2.7.1. Investiga e selecciona información significativa sobre conceptos fundamentais de filosofía da mente.	CCL CD	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CD

	Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
d h	B2.8. A motivación e os conceptos asociados: emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración.	B2.8. Identificar a función e a importancia da motivación como factor enerxético e direccional da vida humana nas súas múltiples dimensións.	FIB2.8.1. Define e utiliza con rigor conceptos como motivación, emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración.	CCL	FI-R4ESO-CCL
d	B2.9. A motivación desde a teoría cognitiva: coñecemento e motivación.	B2.9. Recoñecer, no marco da teoría cognitiva, o valor do coñecemento como elemento motivador da conduta humana, reflexionando sobre a consideración do ser humano como animal racional.	FIB2.9.1. Explica as teses máis importantes da teoría cognitiva acerca do coñecemento e a motivación.	CAA	FI-R4ESO-CAA
d h	B2.10. Teoría humanística sobre a motivación. Diferenzas coa teoría cognitivista.	B2.10. Explicar as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación, reflexionando sobre o carácter da motivación como elemento distintivo do ser humano fronte ao simplemente animal.	FIB2.10.1. Explica as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación e expresa a súa opinión razoada ao respecto.	CAA CCL	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCL
			FIB2.10.2. Explica e compara a visión sobre a motivación da teoría cognitivista e a da teoría humanística sobre a motivación.	CAA	FI-R4ESO-CAA
d h	B2.11. Condición afectiva humana B2.12. Impulsos, emocións e sentimentos. B2.13. Papel do corpo na afectividade	B2.11. Coñecer a condición afectiva do ser humano, distinguindo entre impulsos, emocións e sentimentos, e recoñecendo o papel do corpo na posibilidade de manifestación do afectivo.	FIB2.11.1. Analiza e argumenta sobre textos breves e significativos de autores salientables sobre as emocións, e argumenta por escrito as propias opinións.	CCL	FI-R4ESO-CCL
d h m	B2.14. Incidencia na conduta das emocións: frustración, desexo e amor.	B2.12. Valorar a importancia da relación entre a motivación e o afectivo para dirixir a conduta humana en diferentes direccións e con distinta intensidade.	FIB2.12.1. Analiza textos e diserta sobre a incidencia das emocións, como a frustración, o desexo ou o amor, entre outras, na conduta humana.	CCL CSC	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSC
b d g h	B2.15. Incidencia na conduta das emocións: A curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito e a compracencia polo estímulo de iniciativas	B2.13. Reflexionar e argumentar sobre a importancia da motivación e das emocións, como a curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito, a compracencia polo estímulo de iniciativas, etc.	FIB2.13.1. Argumenta sobre o papel das emocións para estimular a aprendizaxe, o rendemento, o logro de obxectivos e a resolución de problemas, entre outros procesos.	CAA CCL	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCL
d	B2.16. As emocións como	B2.14. Reflexionar sobre o	FIB2.14.1. Analiza textos en	CCL	FI-R4ESO-CCL

Filosofía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
g h	estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento.	papel das emocións como ferramenta para ser emprendedor/a e creativo/A.	que se describe o papel das emocións como estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento.	CSIEE	FI-R4ESO-CSIEE
b d g h	B2.17. O ser humano como centro das múltiples perspectivas que se integran no saber orixinario que é a filosofía.	B2.15. Coñecer, desde a historia da filosofía, algunhas das reflexións sobre aspectos que caracterizan o ser humano en canto tal, valorando a función da filosofía como saber orixinario e integrador de múltiples perspectivas cuxo centro común é a persoa.	FIB2.15.1. Desenvolve de forma colaborativa un glosario para publicar en internet, coa terminoloxía filosófica da unidade.	CD CSC	FI-R4ESO-CD FI-R4ESO-CSC
h l	B2.18. Teorías sobre a alma de Platón e de Aristóteles, e relación nelas entre alma, corpo e afectos.	B2.16. Explicar as teorías da alma de Platón e de Aristóteles, reflexionando sobre a consideración e a relación entre a alma, o corpo e os afectos, que se analizan nesas teorías.	FIB2.16.1. Explica a teoría da alma de Platón.	CCEC	FI-R4BAC-CCEC
			FIB2.16.2. Explica a teoría da alma de Aristóteles.	CCEC	FI-R4BAC-CCEC
			FIB2.16.3. Argumenta a súa opinión sobre a relación entre o corpo e a mente ou alma.	CAA	FI-R4ESO-CAA
g h l	B2.19. A introspección en Agostiño de Hipona.	B2.17. Coñecer a importancia da introspección sinalada por Agostiño de Hipona, como método de autoconhecimento e de formación da propia identidade.	FIB2.17.1. Explica o que é a introspección segundo Agostiño de Hipona, utilizando este tipo de pensamento en primeira persoa para describirse a si mesmo/a.	CAA	FI-R4ESO-CAA
h l	B2.20. O cogito de Descartes B2.21. O home-máquina dos materialistas franceses do século XVIII.	B2.18. Describir e comparar a concepción cartesiana do papel do pensamento como aspecto que define o individuo, fronte ás concepcións materialistas e mecanicistas do home-máquina no materialismo francés do século XVIII.	FIB2.18.1. Expón o significado da tese de Descartes "Penso, logo existo".	CCEC	FI-R4BAC-CCEC
			FIB2.18.2. Expón as súas reflexións sobre as implicacións do materialismo na súa descrición do ser humano.	CCEC CSC	FI-R4BAC-CCEC FI-R4ESO-CSC
h	B2.22. A vontade como elemento definitorio do humano.	B2.19. Coñecer a importancia da facultade da vontade como elemento definitorio do humano.	FIB2.19.1. Explica o que é a vontade.	CCL	FI-R4ESO-CCL
d h	B2.23. Reflexión filosófica sobre a afectividade.	B2.20. Expresar algunha das consideracións filosóficas sobre o afectivo.	FIB2.20.1. Argumenta, desde o plano filosófico, sobre o papel das emocións na consideración do ser humano en canto tal.	CCL	FI-R4ESO-CCL
g h	B2.24. O ser humano como proxecto.	B2.21. Recoñecer as implicacións filosóficas da idea do home como proxecto.	FIB2.21.1. Expresa e desenvolve a idea de home como proxecto.	CCL CSIEE	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSIEE

	Filosofía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	Bloque 3. Socialización				
a b g h l	B3.1. Conceptos do bloque "Socialización": individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, globalización, etc.	B3.1. Identificar o "outro" tal como é na súa individualidade e, ao mesmo tempo, identificalo como un "alter ego" que comparte un espazo e unhas circunstancias comúns, dando lugar á intersubxectividade.	FIB3.1.1. Define e utiliza conceptos como individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, e globalización.	CCL CSC	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSC
a h l	B3.2. Cultura e sociedade. Compoñentes socioculturais do ser humano.	B3.2. Recoñecer a dimensión social e cultural do ser humano, identificando e distinguindo os conceptos de cultura e de sociedade.	FIB3.2.1. Define e explica o significado dos conceptos de cultura e de sociedade, facendo referencia aos compoñentes socioculturais que hai no ser humano.	CCEC CCL	FI-R4BAC-CCEC FI-R4ESO-CCL
a l ñ o	B3.3. Contidos culturais: institucións, ideas, crenzas, valores, obxectos materiais, etc. B3.4. Niveis biolóxico, afectivo e cognitivo na internalización da cultura.	B3.3. Identificar o proceso de construción, os elementos e a lexitimación dunha cultura, valorando esta non só como ferramenta de adaptación ao medio, senón como ferramenta para a transformación e a autosuperación.	FIB3.3.1. Expresa algúns dos principais contidos culturais, como son as institucións, as ideas, as crenzas, os valores, os obxectos materiais, etc. FIB3.3.2. Coñece os niveis aos que se realiza a internalización dos contidos culturais dunha sociedade; é dicir, a nivel biolóxico, afectivo e cognitivo.	CCEC CAA CCEC	FI-R4ESO-CCEC FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCEC
d h	B3.5. Elementos do proceso de socialización: socialización primaria e secundaria.	B3.4. Coñecer os elementos do proceso de socialización e relacionalos coa propia personalidade.	FIB3.4.1. Describe a socialización primaria e secundaria.	CSC	FI-R4ESO-CSC
a h	B3.6. Teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado.	B3.5. Coñecer as teorías sobre a orixe da sociedade e reflexionar de forma escrita sobre elas, argumentando as propias opinións ao respecto.	FIB3.5.1. Explica as teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado.	CSC	FI-R4ESO-CSC
a b d l	B3.7. A civilización. Diferenza entre civilización e cultura. Oriente e Occidente.	B3.6. Comprender o sentido do concepto de civilización, relacionando as súas semellanzas e diferenzas co concepto de cultura.	FIB3.6.1. Explica o que é unha civilización e pon exemplos fundamentados, e investiga e reflexiona sobre as semellanzas e as diferenzas entre oriente e occidente.	CAA CCEC CSC	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCEC FI-R4ESO-CSC
e g h	B3.8. Comunicación. Comunicación non verbal. B3.9. A comunicación na época das tecnoloxías da información e da	B3.7. Definir o que é a comunicación, analizando as formas de comunicación non verbal, e a incidencia das novas tecnoloxías da	FIB3.7.1. Explica o que é a comunicación e reflexiona sobre as vantaxes e os inconvenientes cando a ferramenta para ela son as novas tecnoloxías.	CD	FI-R4ESO-CD

	Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	comunicación.	información e da comunicación.			
agil	B3.10. O individuo como capaz de innovar e crear cambios culturais.	B3.8. Reflexionar sobre o posible papel activo dun/dunha mesmo/a na construción da cultura e, en canto tal, identificarse como ser creativo e innovador, capaz de xerar elementos culturais.	FIB3.8.1. Reflexiona por escrito sobre o papel activo dun/dunha mesmo/a no seu contexto sociocultural, como ser capaz de innovar e xerar cambios culturais.	CCL CSIEE	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSIEE
abehilño	B3.11. Diferenzas culturais. Relativismo cultural e etnocentrismo.	B3.9. Reflexionar e indagar sobre o relativismo cultural e o etnocentrismo.	FIB3.9.1. Coñece o relativismo cultural e o etnocentrismo, e reflexiona sobre eles, expresando conclusións propias e achegando exemplos con feitos investigados e contrastados en internet.	CAA CCEC CD	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCEC FI-R4ESO-CD
Bloque 4. Pensamento					
bh	B4.1. Conceptos do bloque "Pensamento": razón, sentidos, experiencia, abstracción, universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro. B4.2. Características da racionalidade humana.	B4.1. Comprender a facultade racional como específica do ser humano e as súas implicacións, analizando en que consiste a racionalidade e cales son as súas características.	FIB4.1.1. Define e utiliza conceptos como razón, sentidos, experiencia, abstracción, universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro.	CCL	FI-R4ESO-CCL
			FIB4.1.2. Explica o que é a racionalidade e describe algunhas das súas características.	CCL	FI-R4ESO-CCL
hl	B4.3. Posibilidades e límites da razón.	B4.2. Explicar as teses básicas dalgunhas concepcións filosóficas sobre as posibilidades e os límites da razón.	FIB4.2.1. Explica a concepción sobre as posibilidades da razón.	CCL	FI-R4ESO-CCL
f	B4.4. Racionalidade teórica e racionalidade práctica. Teoría e experiencia.	B4.3. Distinguir a racionalidade teórica da racionalidade práctica, así como teoría e experiencia.	FIB4.3.1. Identifica as dúas posibilidades de aplicación da racionalidade: teórica e práctica.	CAA CCEC	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCEC
dhl	B4.5. Concepcións contemporáneas sobre a intelixencia. B4.6. Teoría da intelixencia emocional.	B4.4. Coñecer a concepción contemporánea sobre a intelixencia, incidindo na teoría da intelixencia emocional de Daniel Goleman.	FIB4.4.1. Explica as teses centrais da teoría da intelixencia emocional.	CSC	FI-R4ESO-CSC
			FIB4.4.2. Argumenta sobre a relación entre a razón e as emocións.	CCL CSC	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSC
bgh	B4.7. A verdade e os seus tipos: a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a verdade	B4.5. Comprender algúns dos principais tipos de verdade (a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a	FIB4.5.1. Define algúns tipos de verdade, como son a verdade como correspondencia, a verdade segundo o pragmatismo americano e a verdade	CCL	FI-R4ESO-CCL

Filosofía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	desde o perspectivismo e o consenso. B4.8. Papel do erro na procura da verdade. O erro como oportunidade.	verdade desde o perspectivismo e o consenso) e reflexionar sobre a posibilidade de alcanzar a verdade absoluta.	desde o perspectivismo. FIB4.5.2. Reflexiona sobre a parte positiva de equivocarse e a importancia do erro como posibilidade de procura de novas estratexias e solucións.	CAA CSIEE	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CSIEE
Bloque 5. Realidade e metafísica					
h l	B5.1. Conceptos do bloque "Realidade e metafísica": metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo. B5.2. Metafísica: o seu obxecto e o seu método.	B5.1. Coñecer o significado do termo "metafísica", comprendendo que é a principal disciplina das que compoñen a filosofía, identificando o seu obxectivo fundamental, consistente en realizar preguntas radicais sobre a realidade, e entendendo en que consiste o "preguntar radical".	FIB5.1.1. Define e utiliza conceptos como metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo. FIB5.1.2. Define o que é a metafísica, o seu obxecto de coñecemento e o seu modo característico de preguntar sobre a realidade.	CCL CCEC	FI-R4ESO-CCL FI-R4BAC-CCEC
b f h l n	B5.3. A natureza como esencia e como totalidade: o Universo. B5.4. Orixe do Universo. Eternidade ou creación. B5.5. Respostas á pregunta pola finalidade do Universo. B5.6. Respostas á pregunta sobre o posto do ser humano no Universo.	B5.2. Comprender unha das principais respostas á pregunta acerca do que é a natureza e identificar esta non só como a esencia de cada ser, senón ademais como o conxunto de todas as cousas que hai, e coñecer algunhas das grandes preguntas metafísicas acerca da natureza: a orixe e a finalidade do Universo, a orde que rexe a natureza, se é que a hai, e o posto do ser humano no Cosmos, reflexionando sobre as implicacións filosóficas de cada unha destas cuestións.	FIB5.2.1. Expresa as dúas posibles respostas á pregunta pola orixe do Universo (é eterno ou foi creado), e expón as súas reflexións sobre as implicacións relixiosas e filosóficas de ambas as dúas. FIB5.2.2. Expón as dúas posturas sobre a cuestión acerca de se o Universo ten unha finalidade, unha dirección, ou se non a ten, e argumenta filosoficamente a súa opinión ao respecto. FIB5.2.3. Analiza textos cuxo punto de reflexión é a realidade física que nos rodea e os interrogantes filosóficos que suscita.	CAA CCEC CMCCT CAA CMCCT CCL	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCEC FI-R4ESO-CMCCT FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CMCCT FI-R4ESO-CCL
f h	B5.7. Determinismo e Indeterminismo. Teoría do caos.	B5.3. Coñecer as implicacións filosóficas da teoría do caos, comprendendo a importancia de sinalar se a natureza se rexe por leis deterministas ou se rexe polo azar cuántico, e argumentar a propia opinión sobre como afecta esta resposta de cara á comprensión da conduta humana.	FIB5.3.1. Define o que é o determinismo e o indeterminismo, no marco da reflexión sobre se existe unha orde no Universo rexida por leis.	CMCCT	FI-R4ESO-CMCCT
f	B5.8. Sentido da	B5.4. Reflexionar sobre a	FIB5.4.1. Coñece as teses	CCEC	FI-R4BAC-CCEC

	Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
h l n	existencia. Vida e morte. B5.9. Sentido da historia. B5.10. Lugar do ser humano no mundo.	interrogación polo sentido da existencia, explicando as teses centrais dalgúns teorías filosóficas da vida, e disertar razoadamente sobre a vida ou a morte, ou o devir histórico, ou o lugar do individuo na realidade, entre outras cuestións metafísicas.	centrais do vitalismo de filósofos/as que reflexionan sobre a vida.		
			FIB5.4.2. Analiza textos literarios, filosóficos e científicos que versan sobre temas metafísicos como a existencia, a morte, o devir histórico ou o lugar do individuo na realidade, e expón as súas propias reflexións ao respecto.	CCL	FI-R4ESO-CCL
	Bloque 6. Transformación				
a b g h	B6.1. Conceptos do bloque "Transformación-ética": vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento.	B6.1. Coñecer os dous significados do concepto de liberdade de acción (liberdade negativa e liberdade positiva), e aplicarlos tanto no ámbito da sociedade política como no terreo da vida privada ou a liberdade interior.	FIB6.1.1. Define e utiliza conceptos como vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento.	CSC	FI-R4ESO-CSC
			FIB6.1.2. Analiza textos breves sobre o tema da liberdade, e argumenta a propia opinión.	CSC	FI-R4ESO-CSC
h	B6.2. Libre albedrío e vontade.	B6.2. Comprender o que é o libre albedrío ou a liberdade interior, en relación coa posibilidade de autodeterminación dun mesmo e coa facultade da vontade.	FIB6.2.1. Explica o que é o libre albedrío e a facultade humana da vontade.	CCL	FI-R4ESO-CCL
a f g h	B6.3. Libre albedrío: condicionamentos sociais e políticos. B6.4. Libre albedrío: xenética e neurociencia.	B6.3. Reflexionar e argumentar sobre a relación entre a liberdade interior e a liberdade social e política.	FIB6.3.1. Expón as súas reflexións sobre a posibilidade de que exista ou non o libre albedrío, tendo en conta os avances no coñecemento da xenética e a neurociencia.	CMCCT CSC	FI-R4ESO- CMCCT FI-R4ESO-CSC
h	B6.5. O libre albedrío e o determinismo na natureza.	B6.4. Coñecer a existencia de determinismo na natureza, analizando a posibilidade que ten o ser humano de ser libre, tendo en conta que é un ser natural e, en canto tal, sometido ás leis da natureza.	FIB6.4.1. Argumenta sobre as posibilidades do ser humano de actuar libremente, tendo en conta que é un ser natural.	CCL CSC	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSC
h l	B6.6. Posturas filosóficas sobre o libre albedrío: a do estoicismo, a de Kant e a intermedia, que avoga pola non existencia da liberdade absoluta.	B6.5. Recoñecer as tres posturas sobre o problema da liberdade absoluta ou condicionada: a tese estoica, a negación do sometemento da vontade ás leis naturais de Kant e a posición intermedia, que	FIB6.5.1. Expresa diferentes posturas de filósofos en torno ao tema da liberdade.	CSC	FI-R4ESO-CSC

	Filosofía. 4º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
		rexeita non a liberdade, senón a liberdade absoluta.			
b d h	B6.7. Conceptos do bloque "Transformación-Estética": estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia.	B6.6. Coñecer a estética como a parte da filosofía que estuda o proceso creativo, a experiencia estética e a beleza.	FIB6.6.1. Define e utiliza conceptos como estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia.	CCL CMCCT	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CMCCT
g h	B6.7. Imaxinación humana: características. B6.8. Imaxinación: funcionamento e mecanismos de aparición de novas ideas.	B6.7. Identificar o que é a imaxinación, en tanto que facultade específica do ser humano, explicando como funciona e cales son as súas características.	FIB6.7.1. Le e comenta textos breves e significativos sobre o mecanismo de aparición de ideas novas.	CAA CCL	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CCL
			FIB6.7.2. Explica o que é a imaxinación e exemplifícaa mediante a redacción de relatos breves de temática filosófica.	CCL CSIEE	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSIEE
b e g h n	B6.9. Creatividade humana.	B6.8. Recoñecer a capacidade humana da creatividade, en tanto que potencialidade existente en todas as persoas e que se consegue adestrando o cerebro.	FIB6.8.1. Analiza textos de literatura fantástica, considerando os elementos especificamente creativos e reflexionando sobre eles.	CCL CSIEE	FI-R4ESO-CCL FI-R4ESO-CSIEE
g h n	B6.10. Fases do proceso creativo.	B6.9. Coñecer as fases do proceso creativo e reflexionar sobre a importancia de que o pensamento diverxente imaxinativo e o pensamento lóxico e racional traballen xuntos.	FIB6.9.1. Explica as fases do proceso creativo.	CSIEE	FI-R4ESO-CSIEE
b n	B6.11. Principais técnicas de desenvolvemento da creatividade: revisión de supostos e inversión.	B6.10. Coñecer e aplicar algunhas técnicas de desenvolvemento da creatividade.	FIB6.10.1. Utiliza a técnica de desenvolvemento da creatividade coñecida como de revisión de supostos e inversión, e aplícaa sobre algunha teoría filosófica ou científica.	CAA	FI-R4ESO-CAA
			FIB6.10.2. Explica as principais técnicas de desenvolvemento da creatividade.	CSIEE	FI-R4ESO-CSIEE
a b g h	B6.12. Técnica do brainstorming.	B6.11. Utilizar a técnica do brainstorming para construír unha historia literaria con temática filosófica.	FIB6.11.1. Utiliza de forma colectiva a técnica do brainstorming para reflexionar sobre temas filosóficos tratados durante o curso.	CAA CSC	FI-R4ESO-CAA FI-R4ESO-CSC
b	B6.13. Relación entre	B6.12. Valorar a liberdade	FIB6.12.1. Argumenta sobre o	CCL	FI-R4ESO-CCL

Filosofía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
g h	liberdade e creatividade.	como condición básica para a creatividade innovadora, a conexión entre si das ideas preexistentes e a competitividade.	papel da liberdade como condición fundamental para a creación, e razo a súa opinión.	CSC	FI-R4ESO-CSC
g h n	B6.14. Elementos que potencian a creatividade: motivación, perseveranza, orixinalidade e medio.	B6.13. Coñecer as características das persoas especialmente creativas, como a motivación, a perseveranza, a orixinalidade e o medio, e investigar sobre como se poden potenciar esas calidades.	FIB6.13.1. Explica as características das persoas especialmente creativas e algunhas das formas en que pode potenciarse esta condición.	CCEC CSIEE	FI-R4BAC-CCEC FI-R4ESO-CSIEE
g	B6.15. Innovación e creación como asunción de riscos.	B6.14. Reflexionar argumentadamente sobre o sentido do risco e a súa relación para alcanzar solucións innovadoras e, xa que logo, a posibilidade de evolucionar.	FIB6.14.1. Argumenta sobre a importancia de asumir riscos e saír da chamada zona de confort para alcanzar metas e lograr resultados creativos e innovadores.	CSIEE	FI-R4ESO-CSIEE

RÚBRICAS:

RÚBRICA DE COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (FI-R4ESO-CCL)

(38 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Analiza e entende textos simples e breves	Ten dificultades para identificar e comprender as ideas dos fragmentos	Comprende o esencial do texto pero parafrasea	Comprende considerablemente as ideas do texto e analiza o seu contido	Amosa comprensión total do texto e é quen de analízalo en profundidade.
Entende e explica ideas filosóficas elementais	Amosa dificultades para entender e explicar as ideas filosóficas	Entende parcialmente e explica con certa claridade as ideas filosóficas estudadas	Entende as teorías filosóficas e logra explicalas con bastante precisión	Entende e explica con moita precisión e seguridade as teorías filosóficas
Coñece e utiliza conceptos filosóficos	Descoñece ou aplica inadecuadamente os conceptos filosóficos	Manexa de xeito elemental o vocabulario filosófico	Usa adecuadamente os conceptos filosóficos	Usa de xeito oportuno e explica os conceptos filosóficos, tamen en relación con outros temas
Reflexiona e argumenta	Non reflexiona. Argumenta de xeito incoherente ou desestruturado. Elabora argumentos simples	Amosa certa claridade e coherencia na argumentación	Elabora argumentacións claras e coherentes de certa complexidade	Elabora argumentacións complexas, coherentes, claras e fundamentadas

RÚBRICA DE COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (FI-4ESO-CSC)

(17 estándares)

	INSUFICIENTE	SUFICIENTE	NOTABLE	SOBRESALIENTE
--	--------------	------------	---------	---------------

CRITERIOS	1-4	5-6 Grao mínimo de consecución	7-8	9-10
Utiliza e valora o diálogo	Ten escasa capacidade de diálogo	Utiliza o diálogo ás veces	Utiliza o diálogo e valora a diversidade de ideas	Utiliza e defende o diálogo e valora a diversidade de ideas
Participa no traballo en grupo	Amosa escasa colaboración e ten pouco sentido grupal	Participa no traballo en grupo de forma guiada e mimética	Colabora activamente e implícase no traballo en grupo de xeito responsable	Promove a colaboración e a implicación no traballo en grupo. Ten sentido da responsabilidade e o compromiso
Analiza e reflexiona sobre temas filosóficos de impacto social	Analiza e reflexiona de maneira superficial ou moi simple sobre temas filosóficos de impacto social	Reflexiona sobre temas éticos e políticos e as súas implicacións sociais	Realiza unha análise bastante elaborada sobre temas filosóficos con implicacións sociais	Reflexiona e analiza profundamente sobre as implicacións sociais da racionalidade práctica

RÚBRICA DE COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER (FI-R4ESO-CAA)

(20 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten motivación	Amosa escasa motivación e desinterese	Ten certa motivación por aprender	Ten bastante motivación	Ten moita motivación e interese. Aprecia aprender
Aprende autonomamente	Aprende memoristicamente e de maneira guiada	Utiliza algún recurso para aprender e organiza o que ten que aprender	Usa distintos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe	Manexa moitos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe. Aprende autonomamente.
Reflexiona sobre ideas filosóficas	Repite mimeticamente as ideas sen pensar no seu contido	Manifesta curiosidade e reflexiona sobre o aprendido	Reflexiona criticamente e pode transferir o aprendido a outros contextos	Reflexiona criticamente, valora e asimila o aprendido, sendo quen de aplicalo noutros contextos

RÚBRICA DE COMPETENCIA DIXITAL (FI-4ESO-CD)

(4 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza recursos tecnolóxicos	Utiliza escasamente as ferramentas informáticas	Utiliza algúns recursos informáticos	Utiliza adecuadamente os recursos informáticos	Utiliza moitos recursos informáticos con precisión e oportunamente
Busca información en internet	Necesita axuda e orientación á hora de buscar información en internet. Obtén información parcial ou irrelevante	Busca autonomamente información en internet pero con pouca orixinalidade	Busca autonomamente información en internet con criterio propio	Busca información con criterio propio, crítico e creativo
Selecciona criticamente a información en internet	Non hai análise crítica da información	Realiza certa análise crítica da información	Selecciona a información criticamente	Selecciona crítica e sistematicamente a información en internet e reconece as fontes fiables

RÚBRICA DE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIA BÁSICA EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (FI-R4ESO-CMCCT)

(6 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
-----------	---------------------	-------------------------------------	----------------	-----------------------

		consecución		
Usa datos, probas e argumentos	Raramente usa datos, probas ou argumentos	Usa datos e pode seguir os pasos das probas. Relaciona ideas simples	Usa datos, explica os pasos das probas. Argumenta correctamente	Amosa rigor e claridade no uso de datos, probas e argumenta correctamente
Valora o coñecemento científico	Ten unha escasa valoración do coñecemento científico	Valora en certa medida o coñecemento científico	Valora o coñecemento científico e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento	Reflexiona sobre o valor do coñecemento científico, as súas consecuencias e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento

RÚBRICA DE COMPETENCIA CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI (FI-R4ESO-CCEC)

(16 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten interese polas ideas e teorías e a súa influencia	Amosa un interese escaso ou nulo polas ideas e teorías	Manifesta algún interese pola comprensión e explicación das ideas	Ten interese, explica e reconece o valor das ideas e teorías	Ten interese, respecta, aprecia e reconece o valor das ideas e teorías
Ten conciencia crítica sobre os problemas filosóficos	Ten unha escasa conciencia crítica sobre os problemas filosóficos de cada época	Ten unha certa conciencia e respecto polos problemas filosóficos	Ten conciencia crítica sobre os problemas filosóficos de cada época	Ten conciencia crítica sobre os problemas filosóficos de cada época e a súa influencia

RÚBRICA DE COMPETENCIA SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (FI-R4ESO-CSIEE)

(10 estándares)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten resolución ante os problemas	Mostra pouca resolución ante os problemas	Enfoca e resolve os problemas plantexados de maneira pouco creativa	Demostra capacidade de análise e planificación na resolución de problemas	Atopa con facilidade a resolución dos problemas de xeito orixinal
Ten iniciativa e proactividade	Ten escasa ou nula iniciativa e proactividade	Amosa certa iniciativa e proactividade	Ten bastante iniciativa e proactividade	Mostra moita iniciativa, proactividade e creatividade

Valores éticos (2º, 4º ESO)

2º de ESO

Valores éticos. 2º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
Bloque 1. A dignidade da persoa					
a	B1.1. Conceptos de persoa achegados pola	B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta	VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir	CCL	VE-R2ESO-CCL

	Valores éticos. 2º de ESO				
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
d h l	filosofía.	é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre.	o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.		
a c d h l	B1.2. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma.	B1.2. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de valorar a súa importancia e aplicala na realización da vida moral.	VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais.	CSC	VE-R2ESO-CSC
			VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela.	CSC	VE-R2ESO-CSC
a b d h l	B1.3. Noción aristotélica da virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas.	B1.3. Entender a relación entre os actos, os hábitos e o desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade.	VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter.	CSC	VE-R2ESO-CSC
			VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional.	CAA CCL CSC	VE-R2ESO-CAA VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CSC
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais					
a b e g h	B2.1. Diferenzas entre ética e dereito. B2.2. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública.	B2.1. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social.	VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática.	CCL CD	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CD
			VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións	CCL CSC CSIEE	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CSC VE-R2ESO-CSIEE

Valores éticos. 2º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			fundamentadas eticamente.		
Bloque 3. A reflexión ética					
a d h	B3.1. Diferenza entre ética e moral. B3.2. Reflexión ética como guía racional de conduta.	B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización.	VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	CSC	VE-R2ESO-CSC
			VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta.	CSC	VE-R2ESO-CSC
a b d g h	B3.3. Estrutura moral da persoa. B3.4. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Kohlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral.	B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento.	VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta.	CSC	VE-R2ESO-CSC
			VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Kohlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	CCL CSC	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CSC
a g h	B3.5. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa.	B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.	VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	CCL	VE-R2ESO-CCL
a b c d e g h	B3.6. Características distintivas dos valores éticos. B3.7. Valores éticos e dignidade humana.	B3.4. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria.	CCL	VE-R2ESO-CCL
			VEB3.4.2. Emprega o	CSC	VE-R2ESO-CSC

	Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.	CSIEE	VE-R2ESO-CSIEE
a b h l	B3.8. Normas. Especificidade das normas éticas. B3.9. Relativismo moral dos sofistas. B3.10. Intelectualismo moral en Sócrates e Platón. B3.11. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral.	B3.5. Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas.	VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc.	CCL	VE-R2ESO-CCL
			VEB3.5.2. Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.	CCEC	VE-R2ESO-CCEC
			VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.	CCEC	VE-R2ESO-CCEC
			VEB3.5.4. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada.	CCL CSC	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CSC
b e g h l	B3.12. Clasificación das teorías éticas: éticas de fins e éticas procedementais. B3.13. A ética de Epicuro como ética de fins.	B3.6. Explicar as características e os obxectivos das teorías éticas, así como a súa clasificación en éticas de fins e procedementais, sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro.	VEB3.6.1. Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.	CAA CCL	VE-R2ESO-CAA VE-R2ESO-CCL
			VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.	CCEC	VE-R2ESO-CCEC
			VEB3.6.3. Elabora, en	CAA	VE-R2ESO-CAA

	Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.	CCL	VE-R2ESO-CCL
b h l	B3.14. O eudemonismo aristotélico como ética de fins. B3.15. O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma.	B3.7. Entender os principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a vixencia actuais.	VEB3.7.1. Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.	CCL	VE-R2ESO-CCL
			VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.	CCEC	VE-R2ESO-CCEC
			VEB3.7.3. Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.	CCL	VE-R2ESO-CCL
b g h l	B3.16. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.	B3.8. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoién a súa valoración persoal arredor desta formulación ética.	VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	CCL	VE-R2ESO-CCL
			VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.	CCEC	VE-R2ESO-CCEC
			VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.	CCL CSIEE	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CSIEE
Bloque 4. A xustiza e a política					
a b e h l	B4.1. Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico. B4.2. Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e	B4.1. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre	VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.	CCEC	VE-R2ESO-CCEC

	Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
	valores cívicos.	eles no pensamento de Aristóteles.	VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	CAA	VE-R2ESO-CAA
b e g h l	B4.3. A política de Aristóteles. B4.4. Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade.	B4.2. Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo.	VEB4.2.1. Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.	CSIEE CD CSC	VE-R2ESO-CSIEE VE-R2ESO-CD VE-R2ESO-CSC
			VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	CAA CCL	VE-R2ESO-CAA VE-R2ESO-CCL
	Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos				
b e h	B5.1. Relacións entre ética e dereito.	B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións.	VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	CCL CD	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CD
	Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía				
a b d e f g h m	B6.1. Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. B6.2. Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica.	B6.1. Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH.	VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.).	CAA CMCCT CSC	VE-R2ESO-CAA VE-R2ESO-CMCCT VE-R2ESO-CSC
			VEB6.1.2. Achega	CCL	VE-R2ESO-CCL

	Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo.	CMCCT CSC	VE-R2ESO-CMCCT VE-R2ESO-CSC
			VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente.	CD CSIEE	VE-R2ESO-CD VE-R2ESO-CSIEE
a d g m	B6.3. Problemas da tecnodependencia.	B6.2. Entender e valorar o problema da tecnodependencia e a alienación humana á que conduce.	VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnodependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización.	CMCCT	VE-R2ESO-CMCCT
a b d e f g h m	B6.4. Dilemas morais que presentan os avances en medicina e biotecnoloxía.	B6.3. Utilizar os valores éticos contidos na DUDH no campo científico e tecnolóxico, coa finalidade de evitar a súa aplicación inadecuada e solucionar os dilemas morais que ás veces se presentan, nomeadamente no terreo da medicina e a biotecnoloxía.	VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.	CCL CMCCT CSC	VE-R2ESO-CCL VE-R2ESO-CMCCT VE-R2ESO-CSC
			VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas,	CSC CSIEE	VE-R2ESO-CSC VE-R2ESO-CSIEE

Valores éticos. 2º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.		

4º de ESO

Valores éticos. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
Bloque 1. A dignidade da persoa					
a b c d h	B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal.	VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.	CSC	VE-R4ESO-CSC
			VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.	CCL	VE-R4ESO-CCL
			VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	CAA	VE-R4ESO-CAA
Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais					
a b c d e g	B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar.	B2.1. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre a cidadanía e o Estado, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que viven.	VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.	CCL	VE-R4ESO-CCL

	Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
h			VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.	CCL	VE-R4ESO-CCL
			VEB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresalientes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.	CCL CD CSIEE	VE-R4ESO-CCL VE-R4ESO-CD VE-R4ESO-CSIEE
a c d g h	B2.2. Fenómeno da socialización global. B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais. B2.4. Medios de comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.	B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.	VEB2.2.1. Describe e avalúa o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.	CCEC CCL	VE-R4ESO-CCEC VE-R4ESO-CCL
			VEB2.2.2. Señala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	CSC	VE-R4ESO-CSC
			VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	CCEC CCL	VE-R4ESO-CCEC VE-R4ESO-CCL
			VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.	CCEC CSC	VE-R4ESO-CCEC VE-R4ESO-CSC
	Bloque 3. A reflexión ética				
a d	B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa	B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual	VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión	CSC	VE-R4ESO-CSC

	Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
f h	dos DDHH. B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.	de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfrenta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.	ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.		
			VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	CMCCT CSIEE	VE-R4ESO-CMCCT VE-R4ESO-CSIEE
a d g h m	B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.	B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle imponen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.	VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.	CSIEE	VE-R4ESO-CSIEE
a b d h l	B3.4. Éticas formais e éticas materiais. B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental.	B3.3. Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental.	VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.	CCL	VE-R4ESO-CCL
			VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal.	CCL	VE-R4ESO-CCL
			VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no	CSC	VE-R4ESO-CSC

	Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			imperativo categórico e as súas formulacións.		
b c d e g h	B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.	B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.	VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	CAA	VE-R4ESO-CAA
			VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.	CD CSIEE	VE-R4ESO-CD VE-R4ESO-CSIEE
Bloque 4. A xustiza e a política					
a c d h l	B4.1. Democracia e xustiza. B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.	B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social.	VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumplan os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	CSC	VE-R4ESO-CSC
a c d h l	B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos.	B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa.	VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos	CAA CSC	VE-R4ESO-CAA VE-R4ESO-CSC

	Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			<p>culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).</p> <p>VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vivencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).</p>		
				CSC	VE-R4ESO-CSC
	Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)				
a d g h	<p>B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética.</p> <p>B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais.</p>	<p>B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle imponen as leis xurídicas.</p>	<p>VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.</p>	CCL	VE-R4ESO-CCL
			<p>VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.</p>	CCL CSIEE	VE-R4ESO-CCL VE-R4ESO-CSIEE
a b c	<p>B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de</p>	<p>B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un</p>	<p>VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos</p>	CAA CD	VE-R4ESO-CAA VE-R4ESO-CD

	Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
d e g h	imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	xuízo crítico acerca dela.	utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).		
			VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.	CCL	VE-R4ESO-CCL
a b c d e g h	B5.4. Os DDHH como ideais irrenunciáveis. B5.5. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. B5.6. Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH.	B5.3. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciáveis, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos.	VEB5.3.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e reconece os retos que aínda teñen que superar.	CSC	VE-R4ESO-CSC
			VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	CSC	VE-R4ESO-CSC
			VEB5.3.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da	CCEC CD CSC	VE-R4ESO-CCEC VE-R4ESO-CD VE-R4ESO-CSC

Valores éticos. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			Unión Europea, etc.		
a b d e g h	B5.7. Dereito á seguridade e a paz. B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. B5.9. Ameazas á paz.	B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.	VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH).	CCL	VE-R4ESO-CCL
			VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	CSC	VE-R4ESO-CSC
			VEB5.4.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	CD CSC	VE-R4ESO-CD
a d h	B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. B5.11. Misións das Forzas Armadas. B5.12. Conflitos armados: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución.	B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.	VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).	CSC	VE-R4ESO-CSC
			VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en	CSC	VE-R4ESO-CSC

	Valores éticos. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Rúbrica
			materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.		
			VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.	CSC	VE-R4ESO-CSC
Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.					
a b e f h m	B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos.	B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade.	VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	CAA CMCCT CSC CSIEE	VE-R4ESO-CAA VE-R4ESO-CMCCT VE-R4ESO-CSC VE-R4ESO-CSIEE
a d f g h	B6.2. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais.	B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais.	VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	CMCCT CSC CSIEE	VE-R4ESO-CMCCT VE-R4ESO-CSC VE-R4ESO-CSIEE

RÚBRICAS:

Preséntase de maneira unitaria para a materia de Valores éticos en 2º e 4º da ESO. O grao de profundización dependerá da madurez persoal e académica do/a alumno/a segundo se atope nun curso ou noutro.

RÚBRICA DE COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA (VE-R1ESO-CCL, VE-R2ESO-CCL, VER3ESO-CCL, VE-R4ESO-CCL)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Exprésase	Exprésase con dificultade. Ten graves erros gramaticais e ortográficos	Exprésase de maneira aceptable.Ten algúns erros gramaticais e ortográficos	Exprésase de maneira clara, correcta e sen erros formais	Exprésase de maneira correcta e precisa, sen erros formais e cunha redacción elaborada
Manexa vocabulario	Utiliza de maneira inadecuada a terminoloxía dos temas ou descoñécea	Usa a terminoloxía específica esencial	Comprende e usa adecuadamente a terminoloxía específica dos temas	Elabora argumentacións correctas usando ben a terminoloxía específica
Responde	Emprega respostas breves e superficiais	Responde correctamente algúns elementos requeridos	Responde adecuadamente e participa nas diferentes tarefas con soltura	Responde adecuadamente e intervéñ con interese e reflexión
Comprende	Presenta moitas dificultades na comprensión	Ten certas dificultades na comprensión que soluciona con axuda	Comprende adecuadamente e pode expresalo	Comprende e emprega os coñecementos adquiridos con capacidade crítica e reflexiva

RÚBRICA DE COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS (VE-R1ESO-CSC, VE-R2ESO-CSC, VE-R3ESO-CSC,VE-R4ESO-CSC)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza e valora o diálogo	Ten escasa capacidade de diálogo	Utiliza o diálogo ás veces	Utiliza o diálogo e valora a diversidade de ideas	Utiliza e defende o diálogo e valora a diversidade de ideas
Participa no traballo en grupo	Amosa escasa colaboración e ten pouco sentido grupal	Participa no traballo en grupo de forma guiada e mimética	Colabora activamente e implícase no traballo en grupo de xeito responsable	Promove a colaboración e a implicación no traballo en grupo.Ten sentido da responsabilidade e o compromiso
Asume a importancia de valores éticos e cívicos	Ten unha noción moi escasa ou nula da importancia dos valores éticos e cívicos na sociedade	Ten en certa consideración a importancia dos valores éticos e cívicos	Asume en gran medida a relevancia na vida en sociedade dos valores éticos e cívicos	Asume a gran importancia dos valores éticos e cívicos e promóveos
Ten unha conduta respectuosa e cívica	Non mostra unha conduta favorecedora da convivencia	Observa minimamente as boas formas de convivencia	Mostra unha conduta cívica, respectuosa e tolerante	Mostra unha conduta cívica, respectuosa e tolerante e promove tal conduta
Valora os dereitos humanos	Valora escasamente os dereitos humanos	Expresa certo respecto polos dereitos humanos	Valora considerablemente os dereitos humanos	Valora os dereitos humanos e pode xustificalos racionalmente

RÚBRICA DE COMPETENCIA DE APRENDER A APRENDER (VE-R1ESO-CAA, VE-R2ESO-CAA, VE-R3ESO-CAA, VE-R4ESO-CAA)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
-----------	---------------------	--	----------------	-----------------------

Ten motivación	Amosa escasa motivación e desinterese. Presta pouca atención	Ten certa motivación por aprender, aínda que sexa externa	Ten bastante motivación	Ten moita motivación e interese. Aprecia aprender e mellorar
Aprende autonomamente	Aprende memoristicamente e de maneira guiada	Utiliza algún recurso para aprender e organiza o que ten que aprender	Usa distintos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe	Manexa moitos recursos e organiza a súa propia aprendizaxe. Aprende autonomamente.
Procesa e asimila novos coñecementos	Ten poucas estratexias de aprendizaxe ou non as usa adecuadamente	Utiliza de maneira sinxela certas estratexias de aprendizaxe que lle permiten assimilar os novos coñecementos	Usa distintas estratexias de aprendizaxe en función de cada situación	Emprega estratexias de aprendizaxe variadas, flexibles e creativas e desenvolve novas ideas
Soluciona dificultades	Bloquéase e necesita axuda ante as dificultades	Busca axuda ás veces pero tenta usar recursos propios para solucionar os problemas	Dase conta das dificultades e procura superalas de forma autónoma	Emprega distintos recursos propios para solucionar as dificultades

RÚBRICA DE COMPETENCIA DIXITAL (VE-R1ESO-CD, VE-R2ESO-CD, VE-R3ESO-CD, VE-R4ESO-CD)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Utiliza recursos tecnolóxicos	Utiliza escasamente as ferramentas informáticas	Utiliza algúns recursos informáticos	Utiliza adecuadamente os recursos informáticos	Utiliza moitos recursos informáticos con precisión e oportunamente
Busca información en internet	Necesita axuda e orientación á hora de busca información en internet. Obtén información parcial ou irrelevante	Busca información en internet pero sen contrastar	Busca e contrasta información en internet con criterio propio	Busca información con criterio propio, crítico e creativo
Comprende o sentido da información	Non organiza nin comprende adecuadamente o sentido da información	Comprende parcialmente a información e organízaa de maneira sinxela	Comprende e emprega ben a información. Busca a claridade	Comprende e organiza moi ben a información obtida.
Selecciona criticamente a información en internet	Non hai análise crítica da información	Realiza certa análise crítica da información	Selecciona a información criticamente	Selecciona crítica e sistematicamente a información en internet e recoñece as fontes fiables

RÚBRICA DE COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIA BÁSICA EN CIENCIA E TECNOLOXÍA (VE-R1ESO-CMCCT, VE-R2ESO-CMCCT, VE-R3ESO-CMCCT, VE-R4ESO-CMCCT)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Emprega datos e información científica	Raramente usa datos ou información científica	Fai un emprego simple de datos e explicacións científicas	Usa adecuadamente datos e explicacións científicas en diferentes tarefas	Amosa rigor, orde e claridade no uso de datos ou información científica
Valora o coñecemento científico	Ten unha escasa valoración do coñecemento científico	Valora en certa medida o coñecemento científico	Valora adecuadamente as aportacións da ciencia e a tecnoloxía	Reflexiona sobre o valor do coñecemento científico, a súa aplicación e as aportacións que favorecen o seu desenvolvemento
Analiza criticamente a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía	Manifesta escaso ou nulo interese polo tema	Realiza unha análise crítica simple e obvia da aplicación da ciencia e a tecnoloxía	Recoñece e analiza criticamente moitos problemas morais derivados dos avances da ciencia e a	Recoñece e analiza criticamente os problemas morais derivados do impacto científico e a necesidade de orientar a

			tecnoloxía	ciencia e a tecnoloxía segundo uns valores éticos
--	--	--	------------	---

RÚBRICA DE COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI (VE-R1ESO-CCEC, VE-R2ESO-CCEC, VE-R3-ESO-CCEC, VE-R4ESO-CCEC)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Aprecia as aportacións culturais	Non aprecia ou aprecia parcialmente as aportacións culturais	Valora en certos aspectos as aportacións culturais	Ten interese, respecto e valoración do legado cultural	Aprecia, comprende e establece relacións significativas entre as aportacións culturais
Ten conciencia crítica sobre os problemas éticos	Ten unha escasa conciencia crítica sobre os problemas éticos	Ten unha certa conciencia e respecto polos problemas éticos	Ten conciencia crítica sobre os problemas éticos en diferentes ámbitos	Ten interese e conciencia crítica sobre os problemas éticos en diferentes ámbitos e o seu impacto social e persoal

RÚBRICA DE COMPETENCIA SENTIDO DA INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR (VE-R1ESO-CSIEE, VE-R2ESO-CSIEE, VE-R3ESO-CSIEE, VE-R4ESO-CSIEE)

CRITERIOS	INSUFICIENTE 1-4	SUFICIENTE 5-6 Grao mínimo de consecución	NOTABLE 7-8	SOBRESALIENTE 9-10
Ten resolución ante os problemas	Mostra pouca resolución ante os problemas	Enfoca e resolve os problemas plantexados pero de maneira pouco creativa	Demostra capacidade de análise e planificación na solución de problemas	Ten moita resolución ante os problemas e abórdaos de xeito orixinal
Ten iniciativa e proactividade	Ten escasa ou nula iniciativa e proactividade	Amosa certa iniciativa e proactividade	Ten bastante iniciativa e proactividade	Mostra moita inicitiva, proactividade e creatividade
Escolle e fomenta a aplicación de valores éticos	Mostra pouco interese polo tema. Amóldase á maioría	Selecciona algúns valores éticos e pode xustificalos	Escolle os seus propios valores e xustifícaos racionalmente	Escolle os seus propios valores, xustifícaos racionalmente. Fomenta a aplicación da valores éticos

3.- CONTIDOS E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE: TEMPORALIZACIÓN E GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

3.a) – APRENDIZAXES CORRESPONDENTES AO CURSO

HISTORIA DA FILOSOFÍA – 2º Bacharelato

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
HF-B1.1.	HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1º AV 2ºAV 3ºAV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1º AV 2ºAV 3ºAV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1º AV 2ºAV 3ºAV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B1.2..	HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1º AV 2ºAV 3ºAV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos comúns.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1º AV 2ºAV 3ºAV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
HF-B1.3.	HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organízalos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaaos con rigor.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e reconece as fontes fiables.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B1.4.	HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diapositivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
	HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	Ver grao mínimo fixado na rúbrica	1ª AV 2ª AV 3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Registro de clase 10%
HF-B2.1.	HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.	Utiliza os principais conceptos da filosofía de Platón	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Registro de clase 10%
	HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.	Entende e explica as teorías fundamentais da filosofía de Platón	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Registro de clase 10%
	HFB2.1.3. Distingue as respostas da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.	Establece relacións entre os temas da filosofía dos presocráticos, Sócrates e os sofistas e a ideas e solucións aportadas por Platón	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Registro de clase 10%
	HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.	Valora a filosofía de Platón e a súa influencia	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Registro de clase 10%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
HF-B2.2.	HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.	Utiliza e comprende os principais conceptos da filosofía aristotélica	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemento, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón.	Comprende e explica as teorías fundamentais de Aristóteles	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles.	Describe a física mecanicista de Demócrito e diferénciaa da física teleolóxica aristotélica	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.	Valora a influencia do pensamento aristotélico na filosofía occidental	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B2.3.	HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina.	Describe as doutrinas éticas helenísticas	1ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B3.1.	HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.	Explica as teses principais da filosofía agostiñana	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
				Rexistro de clase 10%
HF-B3.2.	HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	Utiliza e define os principais conceptos da filosofía tomista	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.	Entende e explica as principais teorías tomistas	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.	Compara diferentes respostas da filosofía medieval coas solucións aportadas por Tomé de Aquino	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.	Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os cambios sociais da Idade Media	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B3.3.	HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.	Coñece as teses centrais do nominalismo de Ockham	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B4.1.	HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana.	Coñece o humanismo renacentista e a importancia da Revolución científica	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
				Rexistro de clase 10%
	HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	Explica o realismo político de Maquiavelo e fai comparacións con outras filosofías políticas	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B4.2.	HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor.	Manexa os principais conceptos da filosofía cartesiana	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.	Comprende e explica as teorías fundamentais da filosofía cartesiana e é quen de establecer algunha relación coa filosofía anterior	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.	Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.	Valora a filosofía de Descartes e a súa influencia nos cambios da Idade Moderna	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B4.3.	HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación,	Utiliza os conceptos principais da filosofía de	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
	impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.			Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
HF-B4.3.	HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.	Hume Entende e explica as teorías filosóficas principais de Hume e establece algunha relación coa filosofía anterior	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo político de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaas coas solucións aportadas por Hume	Coñece e explica o liberalismo político de Locke	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.	Valora a filosofía de Hume e a súa influencia nos cambios socioculturais da Idade Moderna	2ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 30% Rexistro de clase 10%
	HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	Comprende a filosofía de Rousseau no contexto da Ilustración francesa	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
	HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nóumeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízalos con rigor.	Utiliza os principais conceptos da filosofía kantiana	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
HF-B4.5	HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	Entende e explica as principais teorías da filosofía kantiana	3ª AV	<p>Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a</p> <p>Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%</p>
	HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.	Comprende a teoría política de Rousseau e o seu influxo en Kant	3ª AV	<p>Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a</p> <p>Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%</p>
	HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións	Valora a filosofía kantiana e a súa influencia nos cambios da Idade Moderna	3ª AV	<p>Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a</p> <p>Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%</p>
HF-B5.1.	HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízalos con rigor.	Utiliza os conceptos principais da filosofía de Marx	3ª AV	<p>Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a</p> <p>Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%</p>
	HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histórico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.	Coñece e explica as teorías principais do materialismo histórico de Marx	3ª AV	<p>Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a</p> <p>Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%</p>

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
	HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.	Establece algunha relación entre a filosofía de Marx e a filosofía contemporánea	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.1.	HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social.	Valora a filosofía de Marx e a súa influencia nos cambios sociais da Idade Contemporánea	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.2.	HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor.	Define os conceptos fundamentais da filosofía de Nietzsche	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.2.	HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea.	Entende e explica as principais teorías da filosofía de Nietzsche e pode establecer algunha relación coa filosofía anterior	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.2.	HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.	Relaciona a filosofía de Schopenhauer coa de Nietzsche	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.2.	HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.	Valora o pensamento de Nietzsche e a súa influencia nos cambios da Idade Contemporánea	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos:

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
				Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.3.	HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros.	Utiliza os principais conceptos da filosofía de Ortega y Gasset	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.3.	HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.	Comprende e explica as ideas principais da filosofía de Ortega	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.3.	HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia.	Valora o pensamento de Ortega y Gasset e o súa contribución aos cambios sociais da Idade Contemporánea en España	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.4.	HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.	Coñece os conceptos fundamentais da filosofía de Habermas	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.4.	HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.	Entende e explica as teorías principais da filosofía de Habermas	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%

Criterio de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Instrumentos e procedementos de avaliación (% nota de cada avaliación)
HF-B5.4.	HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.	Identifica as teses da escola de Frankfurt	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.4.	HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza.	Valora a aportación da filosofía de Habermas ao desenvolvemento das ideas e a súa defensa do diálogo racional	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.4.	HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.	Coñece as teses fundamentais do pensamento posmoderno	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%
HF-B5.4.	HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.	Explica as ideas básicas dos filósofos posmodernos	3ª AV	Procedementos: Comentario de texto Proba específica de contidos Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Comentario de texto 60% Exame 20% Rexistro de clase 10% Traballo de exposición 10%

PSICOLOXÍA – 2º Bacharelato

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
B1.1.	PSB1.1.1. Explica e constrúe un marco de referencia global da psicoloxía, desde as súas orixes en Grecia (nas filosofías de Platón e Aristóteles), ata o seu	Coñece a evolución do concepto de Psicoloxía e sabe nomear aos principais autores da súa orixe.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	recoñecemento como saber independente da man de Wundt, Watson, James e Freud, definindo as acepcións do termo psicoloxía ao longo da súa evolución, desde o etimolóxico, como "ciencia da alma", aos achegados polas correntes actuais: condutismo, cognitivismo, psicanálise, humanismo ou Gestalt.			Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB1.1.2. Recoñece e valora as cuestións e os problemas que investiga a psicoloxía desde os seus inicios, distinguindo a súa perspectiva das proporcionadas por outros saberes.	Coñece os problemas iniciais da Psicoloxía.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B1.2.	PSB1.2.1. Explica e estima a importancia dos obxectivos que caracterizan a psicoloxía: describir, explicar, predicir e modificar.	Comprende os obxectivos da Psicoloxía.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB1.2.2. Distingue e relaciona as facetas teórica e práctica da psicoloxía, e identifica as ramas en que se desenvolven (clínica e da saúde, da arte, das actividades físico-deportivas, da educación, forense, da intervención social, ambiental, etc.), investigando e valorando a súa aplicación nos ámbitos de atención na comunidade, como na familia e na infancia, na terceira idade, en minusvalías, muller, xuventude, minorías sociais e inmigrantes, cooperación para o desenvolvemento, etc.	Enuncia as ramas da Psicoloxía.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB1.2.3. Describe e aprecia a utilidade das técnicas e das metodoloxías de investigación psicolóxica, explicando as características de cada unha, como son os métodos comprensivos (introspección, fenomenoloxía, hermenéutica, test, entrevista persoal, dinámica de grupos, etc.) e os seus obxectivos (observación, descrición, experimentación, explicación, estudos de casos, etc.).	Coñece as técnicas de investigación psicolóxica.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B1.3.	PSB1.3.1. Explica e recoñece a importancia das achegas que a psicolóxica realizou na comprensión dos fenómenos humanos, identificando os problemas específicos dos que se ocupa e as conclusións achegadas.	Identifica os problemas dos que se ocupa a Psicoloxía.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB1 3.2. Utiliza a súa capacidade de aprender a aprender, realizando os seus propios mapas conceptuais, utilizando medios informáticos, acerca das seguintes teorías: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobioloxía.	Coñece as teses defendidas polas correntes principais da Psicoloxía.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB1.3.3. Analiza e valora criticamente textos sobre os problemas, as funcións e as aplicacións da Psicoloxía de autores como	Coñece as teses de Freud, Maslow, Wundt, James e Skinner.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.			Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB1.3.4. Utiliza a súa iniciativa para expor as súas conclusións argumentadamente, mediante presentacións gráficas, en medios audiovisuais.	Expón as súas conclusións utilizando o ordenador.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B2.1.	PSB2.1.1. Identifica, contrasta e valora a nivel anatómico diferentes tipos de encéfalos animais en comparación co humano, valéndose de medios documentais.	Distingue diferentes tipos de encéfalos.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB2.1.2. Investiga a través de internet a filoxénese humana e a evolución do cerebro, explicando e apreciando a relación directa que mantén co desenvolvemento da conduta humana.	Coñece os pasos esenciais da evolución do cerebro.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B2.2.	PSB2.2.1. Realiza unha presentación, con medios informáticos, en colaboración grupal, sobre a morfoloxía neuronal e a sinapse, describindo o proceso de transmisión sináptica e os factores que a determinan, o impulso nervioso e os neurotransmisores.	Coñece os pasos da transmisión sináptica.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB2.2.2. Investiga e explica a organización das áreas cerebrais e as súas funcións, e localiza nun debuxo as devanditas áreas.	Localiza as áreas do cerebro.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B2.3.	PSB2.3.1. Describe e compara as técnicas científicas de investigación do cerebro: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos.	Describe o que é un anxiograma, un TAC, un EEG, un TAC, un TEP e un IRM.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB2 3.2. Analiza e aprecia o impulso que estas técnicas de investigación cerebral lle deron ao coñecemento do comportamento humano e á solución dalgunhas patoloxías.	Coñece a solución dalgunhas patoloxías gracias a estas técnicas.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B2.4.	PSB2.4.1. Explica a influencia dos compoñentes xenéticos que interveñen na conduta, e investiga e valora se estes teñen efectos distintivos entre a conduta feminina e a masculina.	Coñece as diferencias xenéticas que poden influir na conduta de homes e mulleres.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB2.4.2. Relaciona e aprecia a importancia das alteracións xenéticas coas doenzas que producen modificacións e anomalías na conduta, utilizando o vocabulario técnico preciso: mutación, trisomía, monosomía, deleción, etc.	Define mutación, trisomía, monosomía y deleción.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	PSB2.4.3. Localiza e selecciona información en internet acerca de distintos tipos de doenzas causadas por alteracións xenéticas, tales como a síndrome de Down, a síndrome de Turner, a síndrome do miño de gato ou a síndrome de Klinefelter, entre outras.	Coñece os rasgos distintivos do síndrome de Down, de Turner e do síndrome de Klinefelter.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B2.5.	PSB2. 5.1. Realiza, en colaboración grupal, un mapa conceptual do sistema endócrino, apreciando a súa influencia na conduta humana e os seus trastornos, por exemplo: hipófise e depresión, tiroide e ansiedade, paratiroide e astenia, suprarrenais e delirios, páncreas e depresión, sexuais e climaterio, etc.	Describe as principais doenzas causadas polo mal funcionamento do sistema endócrino.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB2.5.2. Investiga as diferenzas endocrinolóxicas entre homes e mulleres, e os seus efectos na conduta, valorando o coñecemento destas diferenzas como un instrumento que permite un entendemento e unha comprensión mellores entre as persoas de diferente sexo.	Coñece as diferenzas endocrinolóxicas entre homes e mulleres.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B3.1.	PSB3.1.1. Distingue e relaciona os elementos que interveñen no fenómeno da percepción (estímulo, sentido, sensación e limiares de percepción), recoñecéndoo dentro das fases do proceso perceptivo (excitación, transdución, transmisión e recepción).	Diferencia sensación de percepción.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.1.2. Compara e valora as achegas das principais teorías acerca da percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía.	Coñece as teses das teorías da percepción.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.1.3. Elabora unha presentación con medios audiovisuais e en colaboración grupal, desenvolvendo a súa iniciativa persoal e as leis gestálticas da percepción, valorando a súa achega conceptual e identificando exemplos concretos de como actúan (por exemplo, a través de obras pictóricas ou fotografías).	Pon exemplos das leis da percepción.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.1.4. Procura e selecciona información, utilizando páxinas web, acerca dalgúns tipos de ilusións ópticas, diferenciándoas dos trastornos perceptivos como as alucinacións e a agnosia.	Diferencia ilusión de alucinación.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.1.5. Comenta e aprecia algúns fenómenos perceptivos, como a constancia perceptiva, a percepción subliminar e extrasensorial, o membro fantasma e a percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle) entre outros, e expón as súas conclusións a través de soportes de presentación informáticos.	Describe a Constancia perceptiva, a percepción subliminar, a percepción extrasensorial e o fenómeno do membro fantasma.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%

Cristerios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
B3.2.	PSB3.2.1. Discirne e elabora conclusións, en colaboración grupal, sobre a influencia dos factores individuais (motivación, actitudes e intereses) e sociais (cultura e hábitat) no fenómeno da percepción, utilizando, por exemplo, os experimentos sobre prexuízos realizados por Allport e Kramer.	Cóñece os experimentos de Allport e Kramen sobre os prexuízos.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B3.3.	PSB3.3.1. Relaciona os conceptos de atención e concentración como puntos de partida da memoria, distinguindo os tipos de atención e os tipos de alteración que poden sufrir.	Describe os tipos de atención e as alteracións da atención.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para deseñar e elaborar, con medios informáticos, un cadro comparativo sobre diferentes tipos de memoria (sensorial, MCP e MLP), analizando a correspondencia entre elas e valorando a utilidade que teñen na aprendizaxe humana.	Define e clasifica a MCP e a MLP.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.3.3. Procura e selecciona información en páxinas web e libros especializados, acerca das principais causas do esquecemento, tales como as fisiolóxicas, as producidas por lesións, por represión, por falta de procesamento, por contexto inadecuado, etc., e elabora conclusións.	Expón as causas do esquecemento.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.3.4. Analiza e valora a importancia dalgúns dos efectos producidos na memoria por desuso, interferencia, falta de motivación, etc., e expón as súas consecuencias de xeito argumentado.	Cóñece os erros da memoria.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB3.3.5. Exemplifica, a través de medios audiovisuais, algunhas distorsións ou alteracións da memoria, como a amnesia, a hipermnnesia, a paramnesia e os falsos recordos, desenvolvendo a súa capacidade emprendedora.	Busca exemplos en internet de distorsións da memoria.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B4.1.	PSB4.1.1. Utiliza a súa iniciativa persoal para confeccionar, utilizando medios informáticos, un cadro comparativo das teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico (Pavlov e Watson); aprendizaxe por ensaio-erro (Thorndike); condicionamento instrumental (Skinner); teoría cognitiva (Piaget); Gestalt (Khöler); aprendizaxe social ou vicaria (Bandura), etc.	Cóñece as teorías básicas do aprendizaxe.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB4.1.2. Analiza e aprecia os resultados da aplicación das técnicas de condicionamento na publicidade, mediante a localización destas últimas en exemplos de casos concretos, utilizados nos medios de comunicación audiovisual.	Localiza na publicidade exemplos de técnicas de condicionamento.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	PSB4.1.3. Describe e valora a importancia dos factores que inflúen na aprendizaxe, como por exemplo os coñecementos previos adquiridos, as capacidades, a personalidade, os estilos cognitivos, a motivación, as actitudes e os valores.	Describe os factores que inflúen na aprendizaxe.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B4.2.	PSB4.2.1. Elabora mapas conceptuais dalgúns das actuais teorías sobre a intelixencia, valorando as achegas que no seu estudo tivo cada unha delas, como por exemplo a teoría factorial de Spearman, a multifactorial de Thurstone e as de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc.	Coñece as distintas teorías da aprendizaxe.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB4.2.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para elaborar un esquema explicativo sobre as fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget, valorando a importancia das influencias xenéticas e do medio neste proceso.	Coñece as fases do desenvolvemento da intelixencia segundo Piaget.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB4.2.3. Investiga, en páxinas de internet, o que é o CI e a escala de Stanford-Binet, que clasifica estes valores desde a deficiencia profunda ata a superdotación, apreciando a obxectividade real dos seus resultados e examinando criticamente algunhas técnicas de medición da intelixencia.	Coñece as escalas para valorar a intelixencia.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB4.2.4. Analiza o que é o pensamento, apreciando a validez tanto do razoamento como da creatividade na resolución de problemas e na toma de decisións.	Define pensamento e pensamento creativo.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B4.3.	PSB4 3.1. Valora a importancia das teorías de Gardner e Goleman, realizando un esquema das competencias da intelixencia emocional e a súa importancia no éxito persoal e profesional.	Coñece as competencias que definen Intelixencia emocional de Goleman.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B4.4.	PSB4.4.1. Avalía, en traballo grupal, as vertentes positivas e negativas das aplicacións da intelixencia artificial, así como os perigos que pode representar pola súa capacidade para o control do ser humano, invadindo a súa intimidade e a súa liberdade.	Enuncia as vantaxes e os perigos da intelixencia artificial.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B5.1.	PSB5.1.1. Utiliza e selecciona información acerca das teorías da motivación (homeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas), utilizando mapas conceptuais, e elabora conclusións.	Coñece as teses das teorías da motivación.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.1.2. Recorre á súa iniciativa para realizar unha presentación, con medios informáticos, acerca das causas da frustración, partindo da clasificación dos conflitos de Lewin e valorando as	Coñece a teoría de Lewin da frustración.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90%

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	respostas alternativas a esta, como a agresión, o logro indirecto, a evasión, a depresión ou a súa aceptación (tolerancia á frustración).			Rexistro de clase 10%
	PSB5.1.3. Argumenta, en colaboración grupal, sobre a importancia da motivación no ámbito laboral e educativo, analizando a relación entre motivación e consecución de logros.	Expone, en colaboración grupal, a importancia da motivación na educación e no traballo.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B5.2.	PSB5.2.1. Describe, establecendo semellanzas e diferenzas, as teorías da personalidade, como as provenientes da psicanálise, o humanismo, as tipoloxías, o cognitivismo e o condutismo, valorando as achegas que cada unha delas realizou no coñecemento da natureza humana.	Coñece as teses do Psicoanálise, o humanismo, o cognitivismo e o condutismo.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.2.2. Recorre á súa iniciativa persoal para realizar unha presentación, a través de medios audiovisuais, sobre as fases do desenvolvemento da personalidade, por exemplo segundo a teoría psicanalista, e elaborar conclusións sobre os cambios que se producen en cada unha delas.	Coñece as fases do desenvolvemento da personalidade segundo Freud.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.2.3. Analiza, valorando criticamente, as limitacións dalgúns métodos e estratexias para a avaliación da personalidade, como son as probas proxectivas (test de Rorschach, TAT, test da frustración de Rosenzweig, etc.), as probas non proxectivas (16 FP, NEO-PI-R e MMPI) e as técnicas fisiolóxicas (tomografías, etc.).	Coñece algunha estratexia para a avaliación da personalidade.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.2.4. Diserta sobre a complexa relación entre a función da conciencia e os procesos inconscientes, analizando algúns fenómenos inconscientes, como os soños ou a hipnose.	Coñece o concepto de inconsciente, entende o que son os procesos inconscientes, o papel dos soños e a hipnose.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.2.5. Investiga, en traballo grupal, sobre os estados alterados de conciencia provocados polas drogas, valorando criticamente a súa influencia nas alteracións da personalidade, e presenta as súas conclusións de maneira argumentada.	Describe os estados alterados de conciencia.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5. 2.6. Indaga sobre a relación entre identidade e autoestima, valorando criticamente a importancia do concepto de si mesmo/a e as repercusións que iso ten no desenvolvemento persoal e vital.	Comprende o concepto de autoestima, e as consecuncias da baixa autoestima.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B5.3.	PSB5.3.1. Describe perspectivas e modelos de estudo da psicopatoloxía, e reflexiona sobre os métodos utilizados por cada unha delas.	Describe os principais modelos da psicopatoloxía.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	PSB5.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para realizar un cadro esquemático, en colaboración grupal e utilizando medios informáticos, acerca das características relativas a algúns tipos de trastornos, por exemplo os asociados ás necesidades biolóxicas e ás adiccións (sexuais, alimentarias, drogodependencias, etc.), ás emocións (ansiedade e depresión), a elementos corporais (psicosomáticos, somatomorfos e disociativos), á personalidade (esquizoide, paranoide, limítrofe, dependente, narcisista, antisocial, etc.), ao desenvolvemento evolutivo (autismo, atraso mental, déficit de atención e hiperactividade, da aprendizaxe, asociados á vellez), etc.	Coñece a clasificación dos principais trastornos emocionais e corporais.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B5.4.	PSB5.4.1. Explica os tipos de afectos (sentimento, emoción e paixón), especificando os seus determinantes hereditarios e aprendidos, e analizando a relación entre emoción e cognición.	Distingue sentimento, de emoción e de paixón.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.4.2. Describe as emocións primarias (medo, noxo, alegría, tristura, ira, sorpresa, etc.) e secundarias (ansiedade, hostilidade, humor, felicidade, amor, etc.), distinguíndoas das emocións autoconscientes (culpa, vergoña, orgullo, etc.).	Coñece as emocións primarias e secundarias.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.4.3. Realiza un cadro comparativo sobre as teorías sobre a emoción, por exemplo como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico, valorando a importancia da psicoafectividade no equilibrio da persoa.	Comprende o papel das emocións no equilibrio da persoa.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.4.4. Investiga, a través de internet, algúns trastornos emocionais (indiferenza emocional, dependencia afectiva, trastorno maníaco-depresivo, descontrol emotivo, etc.) e problemas emocionais (medo, fobias, ansiedade, estrés, depresión, etc.), exemplificando a través dalgún soporte audiovisual, e elabora as súas conclusións.	Conoce os trastornos emocionais.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B5.5.	PSB5.5.1. Identifica e aprecia a importancia que, no desenvolvemento e na maduración da persoa, teñen a afectividade e a sexualidade, como dimensións esenciais do ser humano, e describe os aspectos fundamentais da psicoloxía da sexualidade: fisioloxía da resposta sexual, conduta sexual, etc.	Coñece os aspectos fundamentais da psicoloxía da sexualidade.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB5.5.2. Diserta sobre a importancia da linguaxe verbal e non verbal como medios de comunicación emocional na nosa vida cotiá, e expón de xeito claro e argumentado as súas conclusións.	Pon exemplos de linguaxe non verbal a partires da observación de imáxenes da televisión ou de internet.	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
B6.1.	PSB6.1.1. Analiza e valora as diferenzas culturais e o seu impacto no comportamento das persoas ao exercer a súa influencia nos esquemas cognitivos, a personalidade e a vida afectiva do ser humano.	Pon exemplos de diferetes condutas da orixe cultural.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.1.2. Realiza unha presentación, colaborando en grupo e utilizando medios informáticos, sobre o proceso de socialización humana e a influencia dos grupos, os papeis e os status sociais no desenvolvemento da persoa.	A partir da observación dun grupo humano define o status.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.1.3. Investiga acerca da orixe social das actitudes persoais, valorando a súa utilidade para a predición da conduta humana e a súa influencia en condutas de violencia escolar, laboral, doméstica e de xénero, entre outras.	Expón as causas educativas da violencia.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B6.2.	PSB6.2.1. Procura e selecciona información en internet acerca das características da conduta do individuo inmerso na masa, tales como impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubidade e falta de capacidade crítica, entre outras.	Describe condutas nacidas da presión do grupo.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.2.2. Utiliza e selecciona información acerca do estudo psicolóxico das masas, realizado por Gustav Le Bon, e elabora conclusións acerca do poder da persuasión, o contaxio de sentimentos e emocións que se produce nas masas e os seus efectos na perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa.	Coñece as teorías sobre a psicoloxía das masas de Gustav Le Bon.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.2.3. Indaga na psicoloxía de Erikson e destaca algunhas das causas psicolóxicas explicativas que sinala acerca dos actos terroristas ou do pensamento radical e irracional que se pon de manifesto en seguidores/as de equipos deportivos, artistas, grupos políticos, relixiosos, etc.	Expón as teses de Erikson sobre o terrorismo e o pensamento radical.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.2.4. Elaboración conclusións, en colaboración grupal, e formula pautas de conduta preventivas co fin de evitar que as persoas se convertan en parte da masa, perdendo o control da súa conduta, dos seus pensamentos e dos seus sentimentos.	Describe as condutas preventivas para evitar que as persoas se convertan en parte da masa.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
B6.3.	PSB6.3.1. Comenta e aprecia a importancia da aplicación da psicoloxía no mundo laboral, en temas tales como os aspectos psicolóxicos que inflúen na produtividade e no desenvolvemento empresarial, a importancia dos métodos e das técnicas psicolóxicas para a selección de persoal segundo os perfís laborais e a resolución de conflitos, etc.	Coñece as funcións da Psicoloxía no mundo laboral.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.3.2. Procura e selecciona información sobre recursos humanos:	Coñece criterios básicos para a selección do persoal e para a	3ª AV	Procedementos: Proba específica

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	selección de persoal e desenvolvemento de programas profesionais favorecedores da integración do persoal traballador na empresa, e a súa evolución persoal e profesional.	integración laboral.		Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.3.3. Describe a importancia dos factores psicolóxicos que inflúen no desenvolvemento laboral, como a adaptación, a innovación, o traballo colaborador, a xestión de coñecementos, a creatividade e a autoestima, identificando factores fundamentais, como a proposición de retos, a motivación, o fomento da participación, a autonomía e a xeración de ambientes creativos, mediante exemplos de casos concretos e reflexionando criticamente sobre a súa aplicación en diversos ámbitos de traballo.	Describe os factores que poden mellorar o rendemento e o benestar dos traballadores.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%
	PSB6.3.4. Investiga, en páxinas de internet, acerca dos principais riscos da saúde laboral, como son o estrés, a ansiedade, o mobbing e a síndrome de Burnout.	Coñece o mobbing e o síndrome de Burnout.	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 90% Rexistro de clase 10%

FILOSOFÍA – 4º ESO

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
B1.1.	FIB1.1.1. Define e utiliza conceptos como filosofía, mito, logos, saber, opinión, abstracto, concreto, razón, sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia ou prexuízo, e elabora un glosario con eles.	Utiliza adecuadamente conceptos filosóficos básicos	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
	FIB1.1.2. Distingue entre, coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir e crear.	Distingue entre, coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir e crear.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B1.2.	FIB1.2.1. Explica as diferenzas entre a explicación racional e a mitolóxica, en comparación tamén con algunhas características xerais das filosofías orientais.	Diferenza o mito do logos	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
	FIB1.2.2. Le textos interpretativos e	Le e diferencia textos mitolóxicos	1ª AV	Procedementos: Proba específica

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
	descriptivos da formación do Cosmos e o ser humano, pertencentes ao campo mitolóxico e ao campo racional, e extrae semellanzas e diferenzas nas formulacións.	e filosóficos sobre o cosmos e o ser humano		Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B1.3.	FIB1.3.1. Describe as primeiras respostas presocráticas á pregunta polo arché, coñece os seus autores e reflexiona por escrito sobre as solucións de interpretación da realidade expostas por Heráclito, Parménides e Demócrito.	Coñece e reflexiona sobre as principais aportacións presocráticas	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B1.4.	FIB1.4.1. Compara a interpretación do ser humano e a sociedade defendida por Sócrates coa exposta por Protágoras, e argumenta a súa propia postura.	Compara a filosofía de Sócrates coa do sofista Protágoras e posiciónase sobre ese tema	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B1.5.	FIB1.5.1. Realiza pequenos ensaios, argumentando as súas opinións de xeito razoado, no que pretenda dar sentido a algún conxunto de experiencias.	Argumenta as súas ideas	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B1.6.	FIB1.6.1. Diserta sobre as posibilidades da filosofía segundo as súas funcionalidades.	Diserta sobre as funcións da filosofía	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.1.	FIB2.1.1. Define e utiliza conceptos como personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, e elabora un glosario con eses termos.	Define e utiliza conceptos básicos relacionados coa personalidade	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.2.	FIB2.2.1. Define e caracteriza o que é a personalidade.	Define e caracteriza o que é a personalidade.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.3.	FIB2.3.1. Coñece as teses fundamentais sobre a personalidade e argumenta sobre iso.	Coñece as teses fundamentais sobre a personalidade	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.4.	FIB2.4.1. Le textos literarios nos que se analiza a personalidade dos personaxes, identifica os trazos e os tipos de personalidade, e reflexiona por escrito sobre	Le textos literarios para reflexionar sobre o tema da personalidade	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
	a temática.			Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.5.	FIB2.5.1. Analiza que se entende por inconsciente.	Analiza o concepto de inconsciente.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.6.	FIB2.6.1. Le e analiza textos filosóficos, literarios ou científicos cuxo punto de reflexión sexa a herdanza adquirida na formación da personalidade, incidindo no autoconhecimento.	Le textos diversos para reflexionar sobre o tema da herdanza adquirida na formación da personalidade	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.7.	FIB2.7.1. Investiga e selecciona información significativa sobre conceptos fundamentais de filosofía da mente.	Busca información sobre conceptos fundamentais de filosofía da mente	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.8.	FIB2.8.1. Define e utiliza con rigor conceptos como motivación, emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración.	Utiliza adecuadamente conceptos básicos relacionados coa motivación e a vida afectiva	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.9.	FIB2.9.1. Explica as teses máis importantes da teoría cognitiva acerca do coñecemento e a motivación.	Explica a teoría cognitiva do coñecemento e a motivación.	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.10.	FIB2.10.1. Explica as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación e expresa a súa opinión razoada ao respecto.	Explica a teoría humanística sobre a motivación e razoa sobre ela	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
	FIB2.10.2. Explica e compara a visión sobre a motivación da teoría cognitivista e a da teoría humanística sobre a motivación.	Compara a teoría cognitivista e humanística sobre a motivación	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.11.	FIB2.11.1. Analiza e argumenta sobre textos breves e significativos de autores salientables sobre as emocións, e argumenta por escrito as propias opinións.	Analiza e argumenta sobre textos breves sobre as emocións	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90%

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
				Rexistro de clase 10%
B2.12.	FIB2.12.1. Analiza textos e diserta sobre a incidencia das emocións, como a frustración, o desexo ou o amor, entre outras, na conduta humana.	Analiza e diserta sobre textos breves sobre a incidencia das emocións na conduta humana	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.13.	FIB2.13.1. Argumenta sobre o papel das emocións para estimular a aprendizaxe, o rendemento, o logro de obxectivos e a resolución de problemas, entre outros procesos.	Argumenta sobre o papel das emocións na motivación humana	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.14.	FIB2.14.1. Analiza textos en que se describe o papel das emocións como estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento.	Analiza textos breves sobre as emocións	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.15.	FIB2.15.1. Desenvolve de forma colaborativa un glosario para publicar en internet, coa terminoloxía filosófica da unidade.	Fai unha glosario coa terminoloxía filosófica do tema das emocións	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.16.	FIB2.16.1. Explica a teoría da alma de Platón.	Explica a teoría da alma de Platón	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
	FIB2.16.2. Explica a teoría da alma de Aristóteles.	Explica a teoría da alma de Aristóteles	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
	FIB2.16.3. Argumenta a súa opinión sobre a relación entre o corpo e a mente ou alma.	Argumenta sobre a relación corpo-alma	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.17.	FIB2.17.1. Explica o que é a introspección segundo Agostiño de Hipona, utilizando este tipo de pensamento en primeira persoa para describirse a si mesmo/a.	Explica e aplícase a noción de introspección de Agostiño de Hipona	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
B2.18.	FIB2.18.1. Expón o significado da tese de Descartes "Penso, logo existo".	Entende a tese cartesina "Penso, logo existo"	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
	FIB2.18.2. Expón as súas reflexións sobre as implicacións do materialismo na súa descrición do ser humano.	Reflexiona sobre as implicacións do materialismo na concepción do ser humano	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.19.	FIB2.19.1. Explica o que é a vontade.	Explica o que é a vontade	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.20.	FIB2.20.1. Argumenta, desde o plano filosófico, sobre o papel das emocións na consideración do ser humano en canto tal.	Argumenta filosoficamente sobre o papel das emocións no ser humano	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B2.21.	FIB2.21.1. Expresa e desenvolve a idea de home como proxecto.	Explica a idea de ser humano como proxecto	1ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exames 90% Rexistro de clase 10%
B3.1.	FIB3.1.1. Define e utiliza conceptos como individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, e globalización.	Define e utiliza adecuadamente conceptos básicos relativos a natureza, cultura e sociedade	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B3.2.	FIB3.2.1. Define e explica o significado dos conceptos de cultura e de sociedade, facendo referencia aos compoñentes socioculturais que hai no ser humano.	Explica os compoñentes socioculturais presentes no ser humano	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.3.	FIB3.3.1. Expresa algúns dos principais contidos culturais, como son as institucións, as ideas, as crenzas, os valores, os obxectos materiais, etc.	Recoñece os principais contidos culturais	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
	FIB3.3.2. Coñece os niveis aos que se realiza a internalización dos contidos culturais dunha sociedade; é dicir, a nivel biolóxico, afectivo e cognitivo.	Coñece os niveis aos que afecta a internalización dos contidos culturais	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.4.	FIB3.4.1. Describe a socialización primaria e secundaria.	Describe a socialización primaria e secundaria	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.5.	FIB3.5.1. Explica as teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado.	Explica as teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.6.	FIB3.6.1. Explica o que é unha civilización e pon exemplos fundamentados, e investiga e reflexiona sobre as semellanzas e as diferenzas entre oriente e occidente.	Explica o que é unha civilización e compara a nivel básico oriente e occidente	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.7.	FIB3.7.1. Explica o que é a comunicación e reflexiona sobre as vantaxes e os inconvenientes cando a ferramenta para ela son as novas tecnoloxías.	Reflexiona sobre o uso das novas tecnoloxías como medio de comunicación	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.8.	FIB3.8.1. Reflexiona por escrito sobre o papel activo dun/dunha mesmo/a no seu contexto sociocultural, como ser capaz de innovar e xerar cambios culturais.	Reflexiona sobre o papel innovador de cada ser humano	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B3.9.	FIB3.9.1. Coñece o relativismo cultural e o etnocentrismo, e reflexiona sobre eles, expresando conclusións propias e achegando exemplos con feitos investigados e contrastados en internet.	Coñece o relativismo cultural e o etnocentrismo e reflexiona sobre eles	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B4.1.	FIB4.1.1. Define e utiliza conceptos como razón, sentidos, experiencia, abstracción,	Define e utiliza conceptos básicos relacionados co	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do

Cristerios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
	universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro.	coñecemento		alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
	FIB4.1.2. Explica o que é a racionalidade e describe algunhas das súas características.	Explica o que é a racionalidade e describe algunhas das súas características	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B4.2.	FIB4.2.1. Explica a concepción sobre as posibilidades da razón.	Explica a concepción sobre as posibilidades da razón	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B4.3.	FIB4.3.1. Identifica as dúas posibilidades de aplicación da racionalidade: teórica e práctica.	Diferenza a racionalidade teórica e a práctica	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B4.4.	FIB4.4.1. Explica as teses centrais da teoría da intelixencia emocional.	Explica a teoría da intelixencia emocional	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
	FIB4.4.2. Argumenta sobre a relación entre a razón e as emocións.	Argumenta sobre a relación entre razón e emocións	2ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Ensaio filosófico 10% Rexistro de clase 10%
B4.5.	FIB4.5.1. Define algúns tipos de verdade, como son a verdade como correspondencia, a verdade segundo o pragmatismo americano e a verdade desde o perspectivismo.	Define distintas concepcións sobre a verdade	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB4.5.2. Reflexiona sobre a parte positiva de equivocarse e a importancia do erro como posibilidade de procura de novas estratexias e solucións.	Reflexiona sobre as implicacións positivas do erro e a equivocación	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
				Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B5.1.	FIB5.1.1. Define e utiliza conceptos como metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo.	Define e utiliza conceptos básicos relacionados coa metafísica e as cosmovisións	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB5.1.2. Define o que é a metafísica, o seu obxecto de coñecemento e o seu modo característico de preguntar sobre a realidade.	Define o que é a metafísica	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B5.2.	FIB5.2.1. Expressa as dúas posibles respostas á pregunta pola orixe do Universo (é eterno ou foi creado), e expón as súas reflexións sobre as implicacións relixiosas e filosóficas de ambas as dúas.	Reflexiona sobre as implicacións relixiosas e filosóficas das posibles respostas sobre a orixe do Universo	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB5.2.2. Expón as dúas posturas sobre a cuestión acerca de se o Universo ten unha finalidade, unha dirección, ou se non a ten, e argumenta filosoficamente a súa opinión ao respecto.	Expón as dúas posturas sobre a finalidade do Universo	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB5.2.3. Analiza textos cuxo punto de reflexión é a realidade física que nos rodea e os interrogantes filosóficos que suscita.	Analiza textos sobre a realidade física e os seus interrogantes filosóficos	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B5.3.	FIB5.3.1. Define o que é o determinismo e o indeterminismo, no marco da reflexión sobre se existe unha orde no Universo rexida por leis.	Define o determinismo e o indeterminismo	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B5.4.	FIB5.4.1. Coñece as teses centrais do vitalismo de filósofos/as que reflexionan sobre a vida.	Coñece as teses principais do vitalismo	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10%

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
				Rexistro de clase 10%
	FIB5.4.2. Analiza textos literarios, filosóficos e científicos que versan sobre temas metafísicos como a existencia, a morte, o devir histórico ou o lugar do individuo na realidade, e expón as súas propias reflexións ao respecto.	Analiza textos sobre temas metafísicos e reflexiona sobre eses temas	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.1.	FIB6.1.1. Define e utiliza conceptos como vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento.	Define e utiliza conceptos relacionados coa liberdade e o determinismo	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB6.1.2. Analiza textos breves sobre o tema da liberdade, e argumenta a propia opinión.	Analiza textos breves sobre a liberdade e argumenta sobre o tema	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.2.	FIB6.2.1. Explica o que é o libre albedrío e a facultade humana da vontade.	Explica o que é o libre albedrío e a vontade	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.3.	FIB6.3.1. Expón as súas reflexións sobre a posibilidade de que exista ou non o libre albedrío, tendo en conta os avances no coñecemento da xenética e a neurociencia.	Reflexiona, partindo do coñecemento científico, sobre o libre albedrío	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.4.	FIB6.4.1. Argumenta sobre as posibilidades do ser humano de actuar libremente, tendo en conta que é un ser natural.	Argumenta sobre as posibilidades do ser humano, como ser natural, de actuar libremente	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.5.	FIB6.5.1. Expresa diferentes posturas de filósofos en torno ao tema da liberdade.	Expresa diferentes posturas filosóficas sobre a liberdade	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
B6.6	FIB6.6.1. Define e utiliza conceptos como estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia.	Define e utiliza conceptos básicos relacionados coa estética	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.7.	FIB6.7.1. Le e comenta textos breves e significativos sobre o mecanismo de aparición de ideas novas.	Comenta textos breves sobre o mecanismo de aparición de ideas novas	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB6.7.2. Explica o que é a imaxinación e exemplifícaa mediante a redacción de relatos breves de temática filosófica.	Explica o que é a imaxinación	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.8.	FIB6.8.1. Analiza textos de literatura fantástica, considerando os elementos especificamente creativos e reflexionando sobre eles.	Analiza e reflexiona sobre textos de literatura fantástica, destacando os elementos creativos	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.9.	FIB6.9.1. Explica as fases do proceso creativo.	Explica as fases do proceso creativo	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.10.	FIB6.10.1. Utiliza a técnica de desenvolvemento da creatividade coñecida como de revisión de supostos e inversión, e aplícaa sobre algunha teoría filosófica ou científica.	Utiliza sobre algunha teoría filosofía a técnica de desenvolvemento da creatividade de revisión de supostos e inversión	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
	FIB6.10.2. Explica as principais técnicas de desenvolvemento da creatividade.	Explica as principais técnicas de desenvolvemento da creatividade	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso na avaliación)
B6.11.	FIB6.11.1. Utiliza de forma colectiva a técnica do brainstorming para reflexionar sobre temas filosóficos tratados durante o curso.	Utiliza o brainstorming para reflexionar sobre temas filosóficos	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.12.	FIB6.12.1. Argumenta sobre o papel da liberdade como condición fundamental para a creación, e razoa a súa opinión.	Argumenta sobre o papel da liberdade na creación	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.13.	FIB6.13.1. Explica as características das persoas especialmente creativas e algunhas das formas en que pode potenciarse esta condición.	Explica as características das persoas especialmente creativas e como potenciar esta cualidade	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%
B6.14.	FIB6.14.1. Argumenta sobre a importancia de asumir riscos e saír da chamada zona de confort para alcanzar metas e lograr resultados creativos e innovadores.	Argumenta sobre actitudes que potencian a consecución de metas e logros creativos e innovadores	3ª AV	Procedementos: Proba específica Análise da produción do alumno/a Instrumentos: Exame 80% Exposición dun traballo 10% Rexistro de clase 10%

Valores éticos – 2º ESO

2º ESO

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
B1.1.	VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.	Define o concepto de persoa a partir dalgunhas definicións filosóficas	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B1.2.	VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais.	Explica a concepción kantiana do concepto de persoa	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao	Valora a idea kantiana da persoa	1ª AV	Procedementos: Análise da

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	concibir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para alcanzar fins alleos a ela.	como un fin en si mesma		produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B1.3.	VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter.	Cóñece o sentido das virtudes éticas en Aristóteles	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional.	Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B2.1.	VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática.	Distingue a ética do dereito	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente.	Reflexiona sobre a relación entre a vida privada e a pública e a posibilidade de solucionar, baseándose en valores éticos, posibles conflitos entre ambas	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.1.	VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	Diferenza a ética da moral	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.1.2. Achea razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta.	Argumenta sobre a importancia da reflexión ética	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.2.	VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta.	Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre e as súas implicacións	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Köhlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	Explica as etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget e a de Köhlberg	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.3.	VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	Relaciona a condición moral da persoa coa liberdade	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a

Cristerios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
				Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.4.	VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos deles e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria.	Describe as características distintivas dos valores éticos	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.4.2. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.	Promove a importancia de respectar os valores éticos	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.5.	VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc.	Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa doutros tipos de normas	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.5.2. Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.	Explica o relativismo moral dos sofistas e as súas consecuencias prácticas	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.	Coñece o intelectualismo moral de Sócrates	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.5.4. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada.	Compara o relativismo e o obxectivismo moral e argumenta sobre eles	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.6.	VEB3.6.1. Enuncia os elementos distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.	Caracteriza as éticas de fins e as éticas procedementais	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.	Enuncia os aspectos fundamentais do hedonismo de Epicuro	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.6.3. Elaborar, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.	Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.7.	VEB3.7.1. Explica o significado do termo	Explica o eudemonismo	2ª AV	Procedementos: Análise da

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	"eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.	aristotélico e o seu concepto de felicidade		producción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.	Distingue as tendencias existentes no ser humano, segundo Aristóteles	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.7.3. Acheга razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.	Xustifica a clasificación da ética aristotélica como ética teleolóxica	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.8.	VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	Resume as ideas esenciais da ética utilitarista	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.	Xustifica a clasificación do utilitarismo e do epicureísmo como éticas teleolóxicas	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.	Argumenta sobre o utilitarismo	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B4.1.	VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.	Comprende o vínculo que establece Aristóteles entre ética, política e xustiza	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	Identifica e compara valores éticos e cívicos	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B4.2.	VEB4.2.1. Elaboro, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.	Elaboro unha presentación sobre a política aristotélica	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e	Comprende e aprecia a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	no Estado e a relación que garda coa felicidade e o ben común		Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B5.1.	VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	Selecciona información para comparar e relacionar a ética e o dereito	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B6.1.	VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.).	Utiliza información de distintas fontes para valorar as implicacións éticas da ciencia e a tecnoloxía	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB6.1.2. Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo.	Argumenta sobre a necesidade de pór límites éticos a calquera investigación práctica	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente.	Expón as súas conclusións razoadas sobre o tema tratado	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B6.2.	VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnoddependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización.	Comprende o problema e o perigo da tecnoddependencia	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B6.3.	VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxeñese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.	Selecciona información de diversas fontes sobre os avances médicos e biotecnolóxicos que formulan dilemas morais ao prescindir do respecto á dignidade humana	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na confrontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.	Presenta unha actitude de tolerancia e respecto na confrontación de ideas	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)

4º ESO

***4º ESO bilingüe: En todas as avaliacións os procedementos de avaliación serán os que se recollen máis abaixo e os instrumentos de avaliación serán o diario de aula (50%), o rexistro de aula (20%), exposición de traballos (20%) e 10 % adicional polo uso habitual do inglés.**

Criteria de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
B1.1.	VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.	Identifica a orixe dos dereitos establecidos na DUDH na dignidade do ser humano	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.	Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	Relaciona algúns dos termos e expresións esenciais utilizados na DUDH	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B2.1.	VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.	Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.	Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresalientes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.	Elabora unha presentación cos contidos máis relevantes do tema	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B2.2.	VEB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.	Describe o proceso de interiorización de valores e normas	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB2.2.2. Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se	Sinala os perigos da socialización global ao marxe dos valores	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a

Cráterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	éticos		Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	Diserta sobre o impacto a nivel moral dos mass media	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.	Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica no uso de medios de comunicación masiva	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.1.	VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses polítics e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.	Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	Sinala algúns dos novos campos da ética aplicada	1ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.2.	VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.	Elabora un proxecto de vida persoal guiado por valores éticos	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B3.3.	VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.	Diferenza as éticas formais das materiais	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal.	Explica as características da ética kantiana	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.	Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%)

Crerios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
				Rexistro de aula (20%)
B3.4.	VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	Caracteriza a ética do discurso e compáraa coa ética kantiana	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.	Realiza unha presentación sobre as éticas formais	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B4.1.	VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B4.2.	VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).	Reflexiona sobre os riscos da globalización de non establecerse unha regulación ética e política	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).	Comenta o deber ético e político que teñen os estados de protexer os dereitos humanos, ante os riscos da globalización	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B5.1.	VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.	Caracteriza as leis xurídicas e fundamenta a súa lexitimidade na xustificación ética	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións	Debate sobre a desobediencia civil e a obxección de conciencia	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%)

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.			Rexistro de aula (20%)
B5.2.	VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).	Coñece os conceptos esenciais da teoría de Rawls	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.	Argumenta criticamente sobre a teoría de Rawls	2ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (80%) Rexistro de aula (20%)
B5.3.	VEB5.3.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar.	Xustifica a importancia dos dereitos humanos como metas a lograr	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	Sinala algunhas deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.3.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.	Elabora unha presentación acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B5.4.	VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do dereito á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH).	Diserta sobre o valor da paz e a seguridade para a protección da vida e a liberdade	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e	Toma conciencia do compromiso polo valor da paz	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%)

Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo de consecución	Temporalización	Procedementos e instrumentos de avaliación (% peso en cada avaliación)
	rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.			Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.4.3. Emrende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	Elabora unha presentación sobre as novas ameazas para a paz e a seguridade	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B5.5.	VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).	Coñece os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.	Explica a función das forzas armadas	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
	VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.	Analiza as consecuencias dos conflitos armados e valora o papel das organizacións internacionais que promoven o cumprimento dos DDHH	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B6.1	VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	Analiza con criterios éticos os obxectivos e a aplicación de proxectos científicos e tecnolóxicos	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)
B6.2.	VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial.	Comprende a necesidade de aplicar unha ética deontolóxica no ámbito científico e tecnolóxico	3ª AV	Procedementos: Análise da produción do alumno/a Observación sistemática Instrumentos: Diario de clase (60%) Exposición de traballos (20%) Rexistro de aula (20%)

4.- APRENDIZAXES IMPRESCINDIBLES PARA A ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE NO ENSINO NON PRESENCIAL

HISTORIA DA FILOSOFÍA 2º BACHARELATO

Bloque 1	Bloque 2	Bloque 3	Bloque 4	Bloque 5
HFB1.1.1	HFB2.1.1	HFB3.2.2	HFB4.2.1	HFB5.1.1
HFB1.1.2	HFB2.1.2		HFB4.2.2	HFB5.1.2
HFB1.1.3	HFB2.1.3		HFB4.5.1	
HFB1.3.2			HFB4.5.2	

PSICOLOXÍA 2º BACHARELATO

Bloque 1	Bloque 2	Bloque 3	Bloque 4	Bloque 5	Bloque 6
PSB1.1.1	PSB2.1.2	PSB3.1.1	PSB4.1.1	PSB5.1.1	PSB6.1.1
PSB1.1.2	PSB2.3.1	PSB3.1.5	PSB4.2.1	PSB5.2.1	PSB6.2.1
PSB1.2.1		PSB3.3.2	PSB4.3.1	PSB5.2.4	
		PSB3.3.4		PSB5.4.1	

VALORES ÉTICOS

2º ESO

Bloque 1	Bloque 2	Bloque 3	Bloque 4	Bloque 5	Bloque 6
VEB1.1.1	VEB2.1.1 VEB2.1.2	VEB3.1.1 VEB3.1.2 VEB3.5.1	VEB4.2.1	VEB5.1.1	VEB6.1.1 VEB6.2.1

4º ESO

Bloque 1	Bloque 2	Bloque 3	Bloque 4	Bloque 5	Bloque 6
VEB1.1.1 VEB1.1.3	VEB2.1.1 VEB2.2.3	VEB3.1.1 VEB3.1.2	VEB4.1.1 VEB4.2.2	VEB5.1.2 VEB5.3.2	VEB6.1.1

5.- METODOLOXÍA

Ao comezo dun novo tema o/a profesor/a vai seguir sempre a mesma metodoloxía didáctica, para deste xeito dotar de coherencia e harmonía o desenvolvemento do curso.

Esta vai consistir nos seguintes puntos no caso de Bacharelato e a materia de Filosofía de 4º da ESO:

Entrega do tema e dos textos fotocopiados ou seguimento do tema no libro de texto e no material complementario. Nese material o alumnado terá detallados os contidos teóricos a traballar así como propostas de distintos exercicios que vai ter que facer, especialmente de comprensión de ideas, conceptos e textos así como actividades iniciais de preparación.

Explicación do material, deténdonos sempre que sexa preciso para aclarar conceptos, solucionar dúbidas e favorecer a aparición de debates que poidan ir xurdindo. A clase non se limitará a ser unha mera exposición senón que se tratará de seguir sempre o método socrático da maiéutica para que esta sexa un contínuo diálogo co alumnado, que o vaia guiando cara ao coñecemento que deben descubrir. No desenvolvemento das clases tratarase sempre de que os alumnos e as alumnas sexan quen de ocupar o papel activo fundamental que lles corresponde nos procesos de ensino aprendizaxe: o de persoas autónomas e críticas, sociais e racionais, creativas e prudentes, donas de si e respectuosas coas demais persoas.

Proposta de actividades para o traballo do alumnado, que servirá para comprobar o grao de comprensión do explicado e a capacidade de utilizar o aprendido noutras situacións ou para facer comparacións con outras teorías filosóficas, psicolóxicas ou contextos da historia da filosofía. En todo caso, as actividades deseñadas poderanse desenvolver de forma presencial e non presencial.

A través destas actividades comprobarase tamén se o alumnado vai aprendendo a pensar filosoficamente, isto é, se razoa, argumenta, analiza, critica e dialoga.

O traballo con textos é igualmente esencial nestas materias, especialmente en Historia da Filosofía onde as estratexias de comentario e análise textual teñen moita relevancia. Pola propia especificidade das materias, que requiren do diálogo e o intercambio de ideas, tratarase de fomentar igualmente o traballo cooperativo e grupal do alumnado.

A materia de Valores Éticos (2º e 4º ESO) brinda a oportunidade de pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas individualmente, en parellas ou en grupo, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos reais que ilustren o tratado na materia, o traballo por retos, etc. Por iso, sempre adaptado ao diferente nivel de fondura propio de cada curso da ESO, o alumnado terá un papel protagonista e de axente activo na súa propia formación, sendo o/a profesor/a quen presente a explicación dos temas e guíe as tarefas e traballos, plantexe interrogantes e trate de estimular a reflexión, o debate construtivo e respectuoso baseado na argumentación racional das propias ideas e a investigación do alumnado, co obxectivo final de que o alumnado incorpore os valores éticos ao seu proxecto vital e promova a súa aplicación na sociedade.

6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Para levar a cabo o proceso de ensino aprendizaxe utilízanse diferentes materiais e recursos didácticos, que incluírán os apuntes elaborados polos profesores cos contidos ou ampliacións da materia, a información proporcionada polos profesores na aula, textos de contido filosófico así como mapas conceptuais, dicionarios filosóficos, noticias e artigos de prensa, recursos visuais como secuencias de documentais e películas, recursos dixitais didácticos, internet como complemento permanente na aula e no traballo do alumnado na casa.

Na materia de Psicoloxía de 2º de Bacharelato emprégase como libro de texto o da editorial McGraw-Hill, *Psicología* (ISBN 978 84 486 0916 0).

No resto das materias empréganse os materiais elaborados polos profesores.

En todo caso, os recursos dixitais serán de utilización preferente.

7.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

A comprobación do grao de adquisición de competencias e contidos valorarase tomando como referencia os criterios de avaliación e a súa concreción nos estándares de aprendizaxe avaliados establecidos para cada materia na lexislación actual.

A avaliación trimestral e final realizarase por medios dos instrumentos de avaliación de cada un dos estándares de aprendizaxe expostos na presente programación no apartado 3 de cada materia.

En calquera materia impartida por este Departamento, a comprobación, durante a realización dun exame, de que un/unha alumno/a está copiando (por calquera medio, clásico ou tecnolóxico), suporá a descualificación do exame.

En calquera materia impartida por este Departamento, a nota final será a media das tres avaliacións, sempre que estas sexan superadas.

Os criterios de cualificación aplicaranse sobre os instrumentos de avaliación e serán, especificados por materia, os seguintes:

Historia da Filosofía (2º Bacharelato):

Realizaranse dúas probas escritas durante a primeira avaliación (unha delas constará dun comentario de texto e a outra unha proba sobre contidos), outras dúas na segunda avaliación e unha proba na terceira avaliación, na que se recollen algúns contidos das anteriores avaliacións como repaso e preparación para a ABAU, nesta última avaliación a maiores o alumnado deberá expoñer un traballo en grupo. Estas probas ponderarán conxuntamente un 90% na nota (60 % o comentario de texto e 30 % a proba de contidos), agás na última avaliación que ponderará un 80%.

Nas probas avaliábeis seguirase a agrupación de estándares e as indicacións da proba da ABAU, (á espera da súa concreción para este curso). Constarán (salvo modificación por parte do grupo de traballo de Historia da Filosofía da ABAU) da elaboración un comentario de texto acompañado dun estándar de aprendizaxe (60% da nota da proba), e dunha proba tipo test ou de resposta curta sobre os contidos propios dos estándares (30% da nota), agás na última avaliación na que a proba tipo test e de resposta curta suporá o 20% da nota. A exposición do traballo sumará na terceira avaliación o 10% da nota, ou sexa, 1 punto. Nas probas escritas figurará o valor de cada pregunta e será necesario chegar ao 50% da puntuación para superala. En cada avaliación se a suma de todas as puntuacións obtidas nos distintos instrumentos de avaliación chega ao 5, a avaliación estará superada.

O rexistro elaborado a partir da observación do comportamento de cada alumno/a así como das tarefas e actividades que deba realizar, isto é, o traballo diario do alumnado en clase e en casa e que versarán sobre algún dos temas tratados e consistirá na realización de prácticas de comentario de texto (ponderará 0,5 puntos) e outras actividades como análise de aspectos concretos dun texto e explicación do mesmo; debates, cuestións de comprensión, definición conceptual, etc, que ponderarán outro 0,5 puntos. Ambos apartados ponderan conxuntamente un 10%.

Na última avaliación a exposición dun traballo grupal sobre algún filósofo/a contemporáneo dos que figuran no curriculum ponderará un 10% da nota, como xa foi indicado.

Para promocionar, o/a alumno/a debe acreditar o grao de competencia mínimo para a superación da materia, competencia que será valorada segundo os criterios de avaliación correspondentes e polos estándares de aprendizaxe. Iso suporá que debe obter en cada avaliación como mínimo un 5 sobre 10, resultado da nota media das probas e actividades que se realicen (probas, traballo diario e na terceira avaliación exposición do traballo). Despois de cada avaliación, todo o alumnado que non supere a materia fará un exame de recuperación a través do cal pode obter até 10 puntos e de non superalo, a final de curso, seguindo o calendario de exames oficial do Instituto, realizarase unha recuperación final á que poderá presentarse o alumnado con algunha avaliación suspensa pero non quen teña suspendido as tres avaliacións despois de feitas as recuperacións pertinentes durante cada trimestre do curso. Tal alumnado terá que ir á convocatoria extraordinaria de xuño. Na avaliación de xuño efectuarase unha proba escrita similar á avaliación de maio e en ambas a cualificación mínima para a superación da materia será de 5 puntos.

Psicología (2º Bacharelato):

Os criterios de cualificación serán semellantes aos xa expostos pero nesta materia realizarase unha proba por cada trimestre (90% da nota). As preguntas versarán sobre os contidos sinalados no libro elixido de *Psicología* de McGraw-Hill, e tamén sobre materiais ditados e fotocopiados polo

profesor da materia, e sobre as actividades de repaso e ampliación realizadas. Debe obter como mínimo un 5 sobre 10 para superar a proba.

O rexistro do traballo do alumnado e o seu comportamento pondera nun 10 % da nota da avaliación. Nel valorarase a correcta realización das tarefas encargadas e o correcto seguimento da clase.

Os criterios de promoción son semellantes aos xa descritos. Despois de cada avaliación, todo o alumnado que non supere a materia, isto é, que non obteña un 5 sobre 10, fará un exame de recuperación e de non superalo, terá que presentarse ao exame final, salvo que teña suspendido as tres avaliacións durante o curso, o que lle obrigará ir á convocatoria extraordinaria de setembro. Na avaliación de setembro efectuarase unha proba escrita similar á de cada avaliación, salvo que neste caso versará sobre a materia de todo o curso, e terá que alcanzar igualmente a cualificación de 5 puntos.

Filosofía (4º ESO):

Os criterios de cualificación serán semellantes aos xa expostos. Realizaranse dúas probas escritas durante a primeira avaliación, outras dúas na segunda avaliación e unha proba na terceira avaliación. Estas probas ponderarán un 90% na nota na primeira avaliación e 80% na segunda e terceira avaliación e débese obter un 5 sobre 10 para aprobar.

No rexistro do comportamento e o traballo diario do alumnado (10 % da nota) valorarase a correcta realización das tarefas encargadas, a participación e o adecuado seguimento da clase.

Durante a segunda avaliación o alumnado deberá realizar un ensaio (10% da nota) e durante a terceira avaliación o alumnado deberá expoñer un traballo (10% da nota) onde se valorará a adecuación e elaboración dos contidos, a fluidez na exposición e o uso de recursos.

Para promocionar, o alumno/a debe obter un 5 sobre 10 en cada avaliación, resultado da nota media dos distintos instrumentos de avaliación. De non ser así, realizará un exame de recuperación despois de cada avaliación e, de non superarlo, fará un exame de recuperación final no mes de xuño que será superado se se alcanza un 5 sobre 10. Na avaliación final de xuño efectuarase unha proba escrita similar á de cada avaliación, sobre a materia de todo o curso, na que terá que alcanzar igualmente a cualificación de 5 puntos.

Valores éticos (2º e 4º ESO):

En cada avaliación o alumnado deberá presentar un “diario de clase”, que suporá o 80 % da nota na 1ª e 2ª avaliación e o 60% na terceira. O diario debe recoller o traballo diario, de clase e de casa, de todo o trimestre. Nel valorarase (de 0 a 8 puntos na primeira e segunda avaliación e de 0 a 6 puntos na terceira), a realización correcta de todas as tarefas encargadas en cada avaliación e ter recollidas todas as explicacións do/a profesor/a (ata 5 puntos); a presentación axeitada do diario e a

súa entrega en prazo (ata 1 punto); o feito de recoller intervencións dos compañeiros/as nos debates, facer ampliacións dos temas tratados e nelas aportar reflexións ou opinións propias ben argumentadas (ata 2 puntos na primeira e segunda avaliación e ata 1 punto na terceira avaliación).

No rexistro da observación diaria do alumnado (20 % da nota) valorarase de + 1 punto a – 1 punto a motivación e a conduta apropiada na aula e ata 1 punto as intervencións respectuosas e oportunas na clase (+ 2 puntos máximo e como cualificación de clase).

Durante a terceira avaliación o alumnado deberá realizar e expoñer en grupo un traballo (20% da nota), no cal se valorarán (ata 2 puntos) os contidos, os materiais e fontes empregadas, a exposición, orixinalidade, coordinación e adecuado reparto do traballo entre os membros do grupo.

Para promocionar, o alumnado debe obter como mínimo un 5 sobre 10, resultado da nota media dos diversos instrumentos de avaliación.

Despois de cada avaliación, todo o alumnado que non supere a materia, terá que repetir o diario correspondente. No caso de quedar algunha avaliación suspensa no mes de xuño, o alumno/a presentará ese traballo novamente, ben sexa o diario ou o traballo grupal.

Na **sección bilingüe** de 4º ESO de Valores éticos que continúa no presente curso, en todas as avaliacións o diario de aula suporá o 50 % da nota. O diario debe recoller o traballo diario e será revisado despois de cada clase. Nel valorarase a realización correcta de todas as actividades encargadas durante a clase e a orde, claridade e correcta presentación das mesmas (ata 5 puntos). A nota de aula (20% da nota) será valorada como figura máis arriba así como a presentación en grupo dun traballo (20% da nota). Estas exposicións realizaranse en cada avaliación a fin de que o alumnado se afaga a falar en inglés e buscar materiais nese idioma. Asemade o uso habitual do inglés sumará até un 10% .

8.- INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Co obxectivo de avaliar o proceso de ensino e a práctica docente prestarase especial atención aos seguintes indicadores de logro, que serán medidos nunha escala do 1 ao 5, e permitirán medir os resultados académicos, os materiais e recursos didácticos, a planificación e temporalización, a metodoloxía, a relación profesor/a- alumno/a e o instrumentos e criterios de avaliación e cualificación:

INDICADORES DE LOGRO	ESCALA				
Resultados: Se foron satisfactorios os resultados académicos en porcentaxe de aprobados e suspensos					
Materiais e recursos didácticos: Se foron adecuados, suficientes, diversos, accesibles, atractivos e interesantes para o alumnado, se favoreceron o logro dos estándares de aprendizaxe					
Planificación: Se foi adecuada e realista a planificación do curso, se foi adaptada ás características e nivel do alumnado, se puido cumprirse a temporalización					
Metodoloxía: Se foi favorecedora da participación activa do alumnado, se esperta interese polo coñecemento, se se desenvolveron actividades que contribuíron á aprendizaxe autónoma					
Relación profesor/a-alumno/a: Se houbo unha boa relación co alumnado, se o ambiente da clase foi relaxado e de confianza					
Instrumentos e criterios de avaliación e cualificación: Se o alumnado foi informado sobre os criterios de avaliación e cualificación, se o alumnado se familiarizou coas distintos instrumentos de avaliación, se os instrumentos de avaliación foron axeitados e suficientes					

9.-SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DA MATERIA PENDENTE

Caso de haber alumnado con algunha materia pendente, ao incio do curso o xefe de Departameto reunirase con ese alumnado para informalo do sistema de recuperación de tales materias.

ESO: Ao alumnado coa materia de Valores éticos pendente nalgún dos cursos da ESO encargaránselle unha serie de tarefas acordes co currículo e que serán repartidas en dous cuatrimestres. No primeiro deses períodos deberá realizar un traballo sobre calquera aspecto relacionado cos Dereitos Humanos e no segundo deberá realizar un traballo sobre algún tema práctico dos presentes nos contidos da materia. A correcta realización deses traballos (adecuación ao tema, idoneidade dos contidos, presentación e recursos empregados, cumprimento dos prazos de

entrega) suporá a recuperación da materia pendente, puidendo obter unha cualificación de 1 a 10 resultado da nota media dos dous traballos.

Os traballos entregaranse de xeito presencial ou telemático, segundo sexa a situación.

Para a súa realización, o Departamento está a disposición do alumnado para solventar as dificultades que puidese ter e realizará un seguimento mensual do seu traballo.

Bacharelato: O alumnado de 1º de Bacharelato que promocioe a 2º de Bacharelato coa materia de Filosofía pendente de 1º deberá recuperar a mesma a través dunhas actividades de repaso que lle serán entregadas ao inicio de cada cuadrimestre e que suporán un 30% da nota e dúas probas escritas nas que entrarán os contidos incluídos nas actividades e que suporá un 70% da nota. O alumnado poderá obter unha cualificación de 1 a 10 como resultado da nota media das actividades e dos exames realizados.

O Departamento fará un seguimento do alumnado coa Filosofía pendente e estará a súa disposición para prestar a axuda que demande tal alumnado co obxectivo de superar a materia.

10.-ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DO BACHARELATO

Non é de aplicación

11.- AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS COMO CONSECUCENCIA DO SEU RESULTADO

Realizaranse unha serie de actividades iniciais de aula adaptadas a cada curso co fin de coñecer o nivel do alumnado en canto a contidos pero tamén en canto á súa capacidade de manter a correcta atención á materia, aos compañeiros e ao desenvolvemento da clase, a súa capacidade de comprensión oral e escrita e a súa participación en calquera actividade proposta. O resultado desas actividades permitirá adecuar o nivel inicial das clases para que o alumnado poida posteriormente seguir con aproveitamento o curso.

Asemade, de detectarse un comportamento inadecuado en calquera deses aspectos, comunicarse á xunta de avaliación do grupo para que se tomen as medidas oportunas para solucionar eses problemas.

12.- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Partindo da avaliación inicial e do imprescindible coñecemento do diferente perfil de cada alumno e alumna naqueles aspectos que poidan influír na súa capacidade de aprendizaxe ou supoñer unha dificultade no proceso de aprendizaxe (diferentes capacidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivación, situación social e cultural, procedencia, etc), serán tidos en conta para deseñar actividades, traballos, cuestións e explicacións acordes ao seu nivel e situación, orientadas a atender á diversidade do alumnado e a permitirlle avanzar na aprendizaxe. Tratarase de partir da motivación de cada un e avanzar respectando igualmente o ritmo de cada cal. As medidas de flexibilización recóllense tamén nos instrumentos de avaliación, que serán de diferentes niveis de dificultade.

Con respecto ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo (NEAE), seguiranse as medidas especificadas nos correspondentes protocolos.

En canto ao alumnado con TDAH, diagnosticado con informe médico, o Departamento de Filosofía recolle as medidas do Protocolo sobre TDAH aprobado pola Xunta de Galicia. Nomeadamente, ubicar ao alumnado con este trastorno perto da mesa do/a profesor/a, empregar o reforzo positivo, fragmentar as actividades e tratar de que estas sexan variadas, supervisar con frecuencia o seu traballo e asegurarse de que comprende a materia e copia o indicado. En canto ao exames ou probas escritas, empréganse diferentes instrumentos de avaliación, claridade nos enunciados, supervisión da comprensión dos mesmos, ampliar o tempo para a realización das probas. Comprobación de que o alumnado emprega axeitadamente a axenda.

13.- ELEMENTOS TRANSVERSAIS A TRABALLAR

Poucas materias afondan no tratamento dos elementos transversais do currículo como a de Valores Éticos, tendo algún deses elementos, como a educación cívica e constitucional, como parte nuclear, e necesitado o concurso dos outros, como a comprensión de lectura, a corrección na expresión oral e escrita, o uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC, ou a aposta polo emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade. Pero, ademais, na materia abórdanse temas como o desenvolvemento sustentable, o abuso e o maltrato de persoas con discapacidade, ou o fomento da igualdade de oportunidades, porque nestes temas é a reflexión ética a quen ten que orientar a nosa conduta.

As materias deste Departamento impartidas en Bacharelato, así como a Filosofía de 4º de ESO, traballan igualmente moitos elementos transversais, nomeadamente a comprensión e a expresión oral e escrita, o uso das tecnoloxías da información e da comunicación, a educación cívica

e constitucional, elementos presentes no propio currículo das materias. Tamén se abordan os elementos transversais que atinxen ao espírito emprendedor e ao estudo dos proxectos empresariais e á influencia que poden ter neles as achegas filosóficas.

Asemade, pola especificidade da filosofía e a metodoloxía a empregar, trabállanse outros elementos transversais como a igualdade de xénero, a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica dos conflitos, a transmisión de valores como a liberdade, xustiza, igualdade e non discriminación motivada por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, o respecto ao pluralismo político, a valoración da democracia ou o respecto aos dereitos humanos.

Igualmente trataranse de fomentar aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, a autoconfianza e o sentido crítico, que está na orixe desta materia. En consecuencia, os elementos transversais terán unha atención preferente ao longo do curso.

14.- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Realizaranse actividades complementarias relativas á distintas conmemoracións como o Día internacional da muller traballadora, o Día da paz ou o Día contra a violencia de xénero, datas de especial relevancia para traballar elementos transversais e que contribúen a reforzar moitos dos obxectivos das materias deste Departamento.

Na materia de Valores éticos de 4º (grupo bilingüe), e como continuación das actividades levadas a cabo no curso pasado, realizarase un Cake sale nos días previos ás vacacións de Nadal para recolectar fondos que serán donados a unha ONG e, nun dos restantes trimestres, unha visita á protectora de animais Os palleiros.

15.- MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Para ter en conta os posibles desaxustes da presente programación e de cara a mellorar a do vindeiro curso, prestaráselle especial atención aos indicadores de logro do proceso de ensino e práctica docente, aos resultados académicos do alumnado deste Departamento nas avaliacións finais e á adecuación da programación ás esixencias que require a nova lexislación. Da análise destes indicadores e resultados poderanse derivar modificacións naqueles aspectos susceptibles de mellora.

16.- ANEXO PERFIL COMPETENCIAL

No presente anexo deixase constancia dos estándares considerados preferentes polos membros deste Departamento para cada materia así como do peso competencial en cada materia.

2º ESO VALORES ÉTICOS

COMPETENCIA CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE PREFERENTES
CCL	VEB1.1.1; VEB3.5.1; VEB6.1.2
CAA	VEB3.6.1; VEB4.1.2; VEB6.1.1
CSC	VEB1.3.1; VEB3.2.1; VEB3.5.4
CD	VEB2.1.1; VEB6.1.3
CMCCT	VEB6.2.1; VEB6.3.1
CCEC	VEB4.1.1; VEB3.5.3
CSIEE	VEB2.1.2; VEB6.3.2

4º ESO VALORES ÉTICOS

COMPETENCIA CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE PREFERENTES
CCL	VEB2.2.1, VEB5.1.1, VEB5.4.1
CMCCT	VEB3.1.2, VEB6.2.1
CD	VEB2.1.3, VEB5.4.3
CAA	VEB1.1.3, VEB4.2.1, VEB6.1.1
CSC	VEB2.2.4, VEB5.3.1, VEB5.3.2
CSIEE	VEB3.2.1, VEB5.1.2
CCEC	VEB2.2.3, VEB5.3.3

4º ESO FILOSOFÍA

COMPETENCIA CLAVE	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE PREFERENTES
CCL	FIB1.1.2. FIB2.11.1. FIB5.4.2.
CAA	FIB1.5.1. FIB2.6.1. FIB4.5.2.
CSC	FIB3.4.1. FIB6.1.2. FIB6.11.1.
CD	FIB3.7.1.
CMCCT	FIB5.2.1. FIB5.3.1.
CCEC	FIB2.5.1. FIB3.2.1.. FIB4.3.1.
CSIEE	FIB2.14.1. FIB6.7.2.

Peso competencial de **Valores éticos** por curso:

	2º ESO	4º ESO
CAA	10%	10%
CCEC	10%	5%
CSC	30%	35%
CCL	30%	20%
CSIEE	10%	15%
CD	5%	10%
CMCCT	5%	5%
Total	100%	100%

	<u>PESO COMPETENCIAL DE FILOSOFÍA</u>
	4º ESO
CAA	20%
CCEC	15%
CSC	15%
CCL	30%
CSIEE	10%
CD	5%
CMCCT	5%
Total	100%

17.- MECANISMOS DE AVALIACIÓN PARA A RECUPERACIÓN

ESO

Valores éticos

Nesta materia, aplicable a todos os niveis onde se imparte (2º e 4º ESO), a recuperación na avaliación final, caso de non ter superada algunha das avaliacións do curso, consistirá en darlle novamente a oportunidade de entregar o diario correspondente. Como plan de reforzo o profesorado da materia correspondente realizará o acompañamento, apoio e seguimento do traballo dese alumnado.

Filosofía 4º ESO

A recuperación na avaliación final, caso de non ter superada algunha das avaliacións do curso, consistirá nunha proba escrita de cada unha das avaliacións suspensas que suporá unha porcentaxe do 90% da nota (ata 9 puntos). No caso de que ao longo do curso ese alumnado non tivese entregado ou realizado algunhas das tarefas avaliábeis, disporá dese período para completar e entregar ditas actividades ou ben, pódense propoñer outras actividades de recuperación, que, en todo caso, se engadirán á cualificación da nota de aula que supón unha porcentaxe do 10 % da nota (1 punto). Como plan de reforzo, traballarase co alumnado con actividades, repaso e aclaracións para a preparación desa proba.

BACHARELATO

Psicoloxía 2º Bacharelato

O alumnado que non teña superada a materia na avaliación final, para recuperala deberá concorrer á avaliación extraordinaria, na cal efectuarase unha proba escrita similar á de cada avaliación, sobre a materia de todo o curso, e terá que alcanzar nela a cualificación mínima de 5 puntos. Antes da devandita proba impartirase clase de repaso dos contidos do curso. No caso de que ao longo do curso ese alumnado non tivese entregado ou realizado algunhas das tarefas avaliábeis, disporá dese período para completar e entregar as ditas actividades.

Historia da Filosofía 2º Bacharelato

O alumnado que non teña superada a materia na avaliación final para recuperala deberá concorrer á avaliación extraordinaria, na cal efectuarase unha única proba escrita similar á de cada avaliación, sobre a materia de todo o curso, e terá que alcanzar nela a cualificación mínima de 5 puntos. Antes da devandita proba impartirase clase de repaso dos contidos do curso e preparación para a posible realización posterior da proba da ABAU.

Durante ese período, para o alumnado que xa teña superada a materia na convocatoria ordinaria, impartirase clase de repaso e preparación para a proba da ABAU e igualmente recibirá orientación para a súa futura vida universitaria.

En Pontevedra, 14 de setembro de 2022

César Vallejo Palacios
Xefe de Departamento

Sonia Soto Boullosa

